

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Vzroki in posledice

Kakor nas uči zgodovina, si najstarejši narodi niso mogli predstavljati medsebojnega sožitja in tudi države ne brez religije. Življenje na zemlji so vedno gledali v zvezi z življenjem po smrti ter so eno in drugo pojmovali kot nerazdružljivo celoto, ki dobiva svoj pomen in namen od nespremenljivega, večnega božanstva. Na višku svojega umskega razvoja veruje grški narod, da je človeška usoda v rokah bogov in da nesoglasje med človeško in božjo postavo nujno dovede do tragičnih posledic za človeka (Sophokles: Antigona). Grško svetovno nazorno miselnost je prevzel tudi Rimljan in postavil načelo: Ab Jove principium. Sel je celo tako daleč, da je strnil versko in politično oblast, ju pomešal med seboj in združil počelo avtoritete v eni in isti osebi vladarja. Seveda je bila to zabloda, ki je povzročila mnogo zla, skozi katero pa se je vendarle motno svetlikalo resnično jedro: nad vsem človeškim je božanstvo, edini izvor vse oblasti na zemlji.

Kršćanstvo je jedro resnice podčrtalo brez vsakega dvomja. Obstojata sicer na zemlji dve popolni družbi, Cerkev in država, duhovna in svetna oblast, in je treba »dati cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.« Toda počelo vse oblasti na zemlji, tudi posvetne oblasti je Bog in nihče nima na zemlji oblasti, ki bi mu od Boga ne bila pripušćena. S tem svojim naukom, da je od Boga vsa oblast, je krščanstvo dalo največjo oporo avtoriteti, brez katere bi nobeno urejeno socialno življenje ne bilo mogoče. »Kdor se ustavlja oblasti, se ustavlja božji naredbi« (Rim 13, 2). Istočasno pa je postavilo tudi pravične meje oblasti vladarjev in držav. Oblast je od Boga, Zakoni imajo torej tisto moč, ki jim jo daje božji zakon; imajo oblast le v tistih mejah, ki jih je zarisala božja volja; le to sme država, kar dopušća božja pravna moč. Bog je početnik države, ker je človeka družabnega ustvaril. On je določil smoter družbe in postavil zakone, po katerih se morajo ravnati tisti, ki ubogajo, in tisti, ki ukazujejo. Smoter države je splošna blaginja državljanov, ni pa njena moč sama sebi namen.

Kadar so vladala v človeški družbi navedena krščanska načela, je vedno bila državni oblasti zajamčena avtoriteta, ljudstvu pa svoboda. Čim pa je začelo pojemati v življenju narodov krščanstvo, je trpela ali avtoriteta ali svoboda. Uveljavljati se je pričel ali absolutizem in tiranija zgoraj ali absolutizem spodaj in despotizem mas. Tako opazujemo posebno zadnja leta, da se vse bolj uveljavlja velika socialna zmotaloma gotovo kot skrajna reakcija proti razbrzdanemu individualizmu in liberalizmu — da je država sama sebi smoter, da je absolutna, izključen vir vsega prava, torej popolnoma neodvisna od kakršnihkoli božjih postav. Sicer je v vsemogočnem smislu razlagal oblast države že pred 400 leti lizunski Machiavelli v svoji prosluli knjigi »Il Principe«, hoteč se prikupiti tedanjim renesančnim kvezmom, toda do skrajnosti je teorijo o državni omnipotenci izdelal in spravlil v sistem šele Hegel, ki vidi v državi najvišjo vidno stopnjo v razvoju absolutnega duha, ki mu je država torej »pričujoči bog«.

Na Heglovi filozofiji je zgrajena ideologija novodobne fašistične, narodno socialistične in kajpada tudi boljševiške države. Saj se je Marx dolga leta z navdušenjem učil pri Heglu, čeprav se je pozneje na osnovi svojega zgodovinskega materializma nekoliko odmaknil od svojega učitelja. Kar je pripravljaj racionalizem in liberalizem, namreč državo brez Boga, živi dalje in zavzema vedno ostriše oblike. Po teh naukih namreč nima vidni izraz kolektivne družbe, država, nikakega uradnega odnosa več do izvora vse oblasti — do Stvarnika. Država je prvenstvena dobrina, ki je sama sebi smoter, vse drugo, poedinice in družba, more biti le sredstvo, ki se ga država po mili volji posluhuje. Država sme vse. Vse pravo je iz države, ki sme z absolutno, nikomur ne odgovorno močjo posegati v pravno področje poedincev, v družino, v vzgojo, v lastniške razmere. Skratka: mesto pravičnega Boga, ki je »likvidiran«, se postavlja pred človeka država kot idol, ki naj jo družba malikuje in ji izkazuje najvišjo čast.

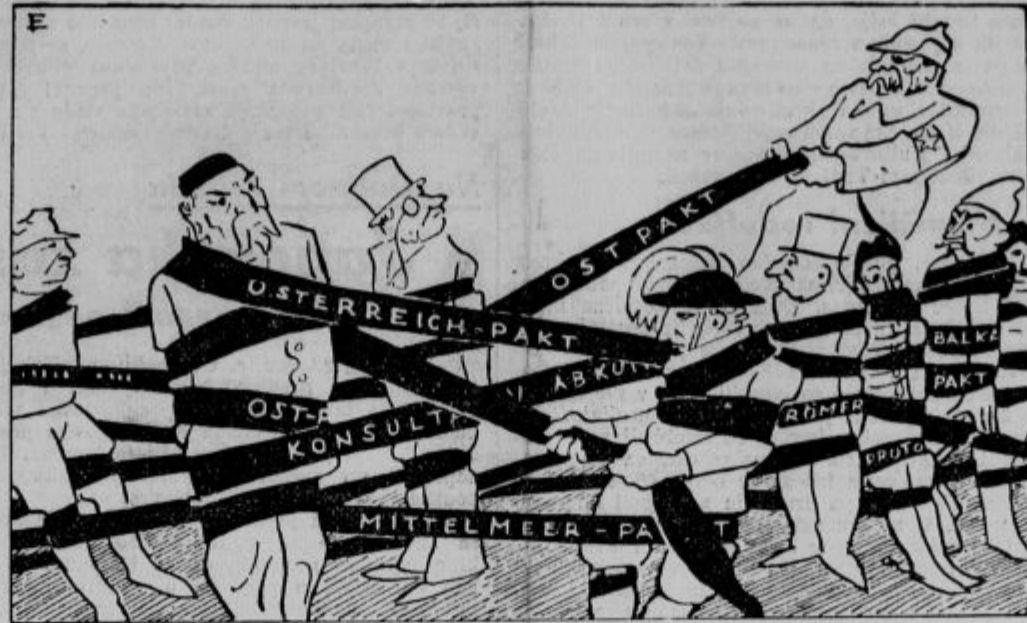
Kako daleč sega malikovanje državne vsemogočnosti, nam more ponazoriti nekaj stavkov, vzetih besedeno iz »Navodila za vzgojo narodnosocialističnih mladinskih voditeljev v Nemčiji«. »Narodni socializem ni le politično svetovno naziranje, ampak je vera, edino prava vera, porojena iz krvi in plemen, nordijskega duha in arijske duše. Obstoječe veroizpovedi morajo izginiti ali pa jih mora država zatreti... Ni svobode vesti, ne mišljenja in ne učenja. Država prevzame v svoji totalnosti polno in izključno odgovornost za naše življenje. Kdor drugače misli, je sovražnik države. Kritika je v vsaki obliki prepovedana. Samo država ima pravico vzgajati, ker ima edino ona izključno pravico na celega človeka. Otroci pripada državi. Samo pogojno se prepusti staršem v vzgojo, ako jamčijo, da bo vzgojen v narodno socialističnem državnem smislu. Človek nima ne osebnih, ne družabnih pravic, razven, kolikor mu jih da država...«

Ubog človek, ubog narod, ki ga vzgajajo po teh načelih! Krščansko socialno načelo, da je država radi človeka, je obrnjeno na glavo: človek je radi države! Praktična posledica tolikšne zablodnosti se kaže v tem, da je človek XX. stoletja postal suženj državnega kolektiva. Vse povsod se kaže demonsko sprošćenje sil, brutalno uveljavljanje moči v javnem življenju, na gospodarskem področju in na vseh poljih človeškega mišljenja in udejstvovanja. Sovinistično oboževanje samega sebe, in farizejsko povelečevanje lastnega plemena. Uničevanje naj-

„Evropa išče samo sebe“ (Echo de Paris)

V vrtincih evropske paktomanije

Anglija zahteva ukinitvev versajske pogodbe...

Tako si predstavljajo »Münchener Neueste Nachrichten« Evropo v paktih

London, 28. jan. c. »Vsa paktomanija, ki je zajela Evropo, ki bi jo radi vsestransko povežali in prevezali z dvostranskimi pogodbami, s pakti različnih vrst, s sporazumi in zvezami različnih imen, je popolnoma zakrila jedro vsega vprašanja, od katerega je odvisna bodočnost Evrope,« tako piše tukajšnji »Daily Express«.

»Jedro pa je to-le: Ali bo Evropa razorožila ali ne. Dokler se bo Nemčija oboroževala, nikdo drugi ne bo razorožil in tudi ne more. Nemčija pa ne bo sedla k nobenim pogajanjem, dokler ji ne priznajo popolne enakopravnosti z vsemi drugimi državami, to se pravi enostavno povedano, dokler se ne ukinejo vse vojaške omejitve v versajskem miru. Kar more torej diplomacija storiti najbolj pametnega, je to, da te omejitve enostavno razveljavi in izbriše. Zato predlaga angleška vlada, da naj se ukinejo vse tevrstne določbe v mirovnih pogodbah in to ne samo za Nemčijo, ampak tudi za Avstrijo, Madjarsko in Bolgarijo. Potem ko bomo vsi enaki, se bomo vsedli za mizo in se bomo pobotali o razorožitvi, prej to ni mogoče. To je manje Anglije in v tem pravcu se tudi angleški diplomati trudijo v Parizu.«

»Francija pa odgovarja Angležem, da jih razume, toda vprašuje jih zopet, kot je storila to že vseh 15 povojnih let, kakšna jamsva nam daste, da nas in naše prijateljice Nemčije potem, ko bo enakopravna, ko bodo padle vse ovire mirovne pogodbe, ne bo napadla, oziroma kakšno pomoč nam nudite, če nas ali naše prijateljice napade. Staro vprašanje, ki ga vsa paktomanija ni mogla odstraniti. Na to Anglija molči, ker je sicer voljna jamčiti francoske meje proti Nemčiji (Lokarnski pakt), toda na noben način noče jamčiti za meje drugih držav v Evropi. Spričo tega pravi Francija, da ako Anglija njej in njenim prijateljicam (obljube, ki jih je dal Laval v Zenevi državam Male zveze) nobenih jamstev noče nuditi, da bo branila njihove meje, potem si mora poiskati sama tista jamsva, ki obstojajo v tem, da prisili Nemčijo, da z njo vred podpisje vzhodni pakt z Rusijo in podonavski pakt. Če bi pa Nemčija tega ne hotela, podpisje Francija, Mala zveza, Balkanski sporazum in Rusija — morda celo Italija — zavezniško politično in vojaško pogodbo, ki jih bo štutila, če bi Nemčija in njene revizionistične zaveznice hotele kaj splotkariti proti obstoječim mejam.«

»To je priprava na vojno, odgovarja Anglija. Ne, to je priprava za mir, trdi Francija. Če se poderejo mirovne pogodbe, ki so dozdaj obranile red, potem mora stati na njihovom mestu nekaj drugega, kar ga bo obranjevalo tudi v bodoče. To je ulica brez izhoda, v katero so zabredla angleško-francoska pogajanja.«

Cinično pa sprašuje francoski »Echo de Paris«, zakaj Anglija ne predlaga, naj se ukinejo vojaške ovire tudi za Turčijo, da bo mogla zopet utrditi Dardanele?

Dunajska vremenska napoved. Brez bistvenih izprememb. Padavine bodo prenehale.

svetejših človečanskih pravic, božanski kult voditeljev, zatiranje osebnosti, to je tistega človeka, ki si je v prvi vrsti svest odgovora svoji vesti in svojem Bogu. Brezobzirno stremljenje uničiti slehernega, ki se ravnava po svojem notranjem vodilu, ki ima kako svojo misel, svojo voljo. Bedasto malikovanje množice pred vsem, kar glasno govori, kar se mogoče šopiri. Zgoraj omotica, ki jo povzroča neomejena moč in oblast, spodaj suženjski in malikovalski gon. Dostojanstvo človeške osebnosti izginja. Človek, tisti človek, ki je po svojem bistvu svoboden in nosi božjo podobo v sebi, je pa prepovedan in zatiran.

Da, človek! Kaj mu je pod temi — izmi ostalo še od njegove moči in veličine! Ostaja le še karikaturna tega kar je še pred leti nosilo ponosno ime »človek«. Postal je uboga stvar, ki se s trudem peha za svojo borno eksistenco, ki se prizadeva, da bi vsaj malo bil deležen življenja, da, življenja, in da bi tu in tam ujel kako uro oddiha in pozabljenja. Prav za prav je postal zelo skromen v svojih zahtevah: samo malo bi rad še živel,

Angleške vabe

Danes sta imela Flandin in Laval ponovno konferenco z angleškim poslanikom v Parizu sirom Johnom Clarkom, ki je bila nadaljevanje konferenec, ki se je pričela že v soboto zvečer. Na tej konferenci je poleg Clarka sodeloval tudi odpravnik poslov angleškega poslanstva v Parizu Campbell. V teku današnjega dne je angleški poslanik v Parizu sir Clark ponovno obiskal Lavalu ter nadaljeval z njim večerajnje razgovore. Ze večeraj je bilo sporočeno, da obstaja med francoskim in angleškim stališčem precejšnja razlika in tudi danes se trdi, da je Francija zelo rezervirana do angleških predlogov. Anglija je zaradi takega postopanja Francije nekoliko razočarana, ker ji zelo mnogo leži na tem, da doseže s Francijo sporazum. Iz krogov, ki so blizu angleškemu poslaniku v Parizu, se čuje, da se je Velika Britanija potrudila že pri spremembah v svojih prvotnih predlogih, samo da pridobi in zadovolji Francijo za sporazum. Spremembe, ki jih je storila Anglija, nalagajo Nemčiji precej ostre pogoje in bi jih Nemčija morala sprejeti v primeru, če bi se države, ki so zmagale v vojni, odrekle vojaškim omejitvam versajske mirovne pogodbe. Po teh pogojih se Nemčija ne bi morala le vrniti v Zvezo narodov, ampak bi morala v glavnih črtah sprejeti tudi novo razorožitveno pogodbo, končno pa bi se morala tudi izjaviti, da je pri-

Cinizmi poljsko-nemških odnošajev

Göring v Varšavi

Politika na lovu

Pristopimo k vsem paktom, da preprečimo njihovo korist

Varšava, 28. jan. c. Pruski ministrski predsednik in nemški letalski minister Göring je danes ves dan lovil v okolici Bialovic. Inozemski časnikarji so na vsak način hoteli priti blizu tem diplomatskim lovcem, da bi se prepričali, ali res lovijo zajee in lisice ali pa rešujejo politična vprašanja tako, kako bi spletili svoje zanke političnemu položaju, ki se razvija. Posebno je bilo opaziti, da so najbolj prežali sovjetski in angleški časnikarji. Kolikor pa se je moglo dozdat zvedeti, je gotovo samo to, da hoče Göring zaključiti nekaj pozitivnega v Varšavi. Göring hoče namreč poljsko vlado prepričati, da je treba pristopiti k zaključkom rimskega sporazuma. Na ta način bo mogoče na najbolj efektan način preprečiti izvršitev teh sporazumov. Če se Poljska in Nemčija pridružita rimskemu sporazumu, po-

samo čisto malo bi rad bil človek. Sam v sebi je postal prazen in sebe nič več gotov. Prav za prav ne ve več, čemu je na svetu, kakšen smisel naj ima vse to potlačeno in stisnjeno življenje. Kje so časi, ko je peval pesnik: »Duhovi se gibljejo, radost je živiti!« Novodoben človek živi v vednem strahu: strah ga je skoraj bolj pred življenjem kakor pred smrtjo. Samo hrepenenje še ni zamrlo v njem, da bi že bilo drugače, vse in čisto drugače...

To je senca malika, ki pada na sodobno človeštvo. To so praktične posledice »osvojitve« družbe in države od večnih, božjih zakonov. Od tod ni druge rešilne poti, kakor povratek nazaj k pravi resnici, nazaj h krščanstvu. Ki resničnemu krščanstvu seveda, kjer je v vsem spoštovano in priznano božje gospodarstvo. Kjer pa ni sveto božje ime, tam tudi niso svete človeške pravice. Ako je kdaj v zgodovini kaka doba doprinesla dokaz, da brez Boga in religije ni mogoče pametno urediti človeške družbe, potem je takšen dokaz v izdatni meri doprinesel gotovo naš čas.

Drin.

Francija ne verjame nemški miroljubnosti in zahteva zase in za svoje zaveznice trdnih jamstev v uzhodnem dnevu in podonavskem paktu

pravljena sodelovati v evropskem varnostnem sistemu, pod čemer se razume njeno sodelovanje v pogajanjih za pakte, ki jih predlaga Francija.

Francija ni zadovoljna

Toda Francija ni zadovoljna niti s tem, to pa zaradi tega, ker je vezana z Lavalovimi obljubami, ki jih v Zenevi ni dal samo sovjetskemu komisarju za zunanje zadeve Litvinovu, temveč tudi predstavnikom držav Male zveze in pa Balkanskega sporazuma. Zaradi tega ni dovolj samo angleški predlog, da se Nemčija izjavi, da je pripravljena sodelovati v novem evropskem varnostnem sistemu, temveč bi se morala po francoskih zahtevah Nemčija že vnaprej zavezati, da bo sprejela tako vzhodni, kakor tudi podonavski pakt.

Nemčija močnejša od Francije..

Poleg vsega tega je prodrlo v javnost še mnenje francoskih vojnih strokovnjakov, ki so po temeljiti proučitvi in podatkih, ki so jih prejeli od svojih zaupnikov, izračunali, da je Nemčija v mnogih vrstah orožja že dosegla danes oborožitvev Francije, v nekaterih vrstah pa jo celo že prekaša. Zaradi tega zastopajo francoski vojni strokovnjaki stališče, da se mora francoska armada temeljito preosnovati in okrečiti.

Sestanek brez vrednosti

V angleških političnih krogih se izraža bojazen, da bi okrepitev francoskega oboroževanja lahko samo še povečala nemške zahteve. Prav iz tega vzroka bo Anglija storila vse glede vrnostnega vprašanja, samo da Francijo odvrne od njenih namenov. Pod takimi pogoji pa postane položaj brezupen, zaradi česar »Journal« priznava, da od londonskega sestanka ni treba pričakovati nobenih sklepov, temveč samo golo izmenjavo misli, ki od nje ne bo nihče nicesar imel.

Laval v četrtek v Londonu

Pariz, 28. jan. b. Po današnjih vesteh iz Londona, ki sicer še niso uradno potrjene, prideta francoski ministrski predsednik Flandin in zunanji minister Laval v London najbrž v četrtek. V njunem spremstvu bodo potovali tudi glavni tajnik v ministrskem predsedstvu, dosedanji poslanik v Pragi Noel, in glavni tajnik zunanjega ministrstva Lager ter namestnik ravnatelja v zunanjem ministrstvu Massigli.

Francija odlikuje generala Nediča

Belgrad, 28. jan. m. Francoski poslanik na našem dvoru Paul Emile Naggjar je danes v prostorih poslanstva izročil komanderski križ legije časti generalu Miljutinu Nediču, letalskemu poveljniku. Svečanosti so prisostvovali razen oseba francoskega poslanstva general Milan Nedič, načelnik glavnega generalnega štaba general G. Arašič, načelnik oddelka v glavnem generalnem štabu in večje število jugoslovanskih in francoskih vojaških osebnosti, med njimi tudi letalec Dieudonne Coste. Pri izročitvi odlikovanja je imel francoski poslanik Paul Emile Naggjar tale nagovor:

Dragi gospod general! Ko vas odlikuje s komanderskim redom legije časti, želi vladati francoske republike počastiti hkratu v vas tudi sijajnega generalštabnega častnika iz dobe balkanskih vojn in svetovne vojne, bivšega jugoslovanskega vojaškega atašeja v Parizu in poveljnika jugoslovanskega letalstva, ki se pod njegovim vodstvom razvija v lepo bodočnost. Srečen sem, da morem pri tej priliki poudariti tesne zveze, ki združujejo naši dve letalstvi. Ni potrebno, da povem, da se general Denain, minister za letalstvo in nekdanji poveljnik vzhodne letalske vojske, popolnoma priključuje sklepu, ki mu je namen, da tudi inozemstvo prizna velike osebnostne vrline enega izmed njegovih bivših vojnih tovarišev.

Iz notranje politike

Uganka visoke politike

So skrivnosti, o katerih se šolski modrosti niti ne sanja ne, toda takšne skrivnosti, kakor je način sestave kandidatne liste JNS za bližajoče se volitve senatorjev Dravske banovine, še pač ni bilo, kar je politika na svetu. To je res uganka vseh ugank.

Le poglejmo! Na onem sestanku, na katerem so sklepali dravski zaupniki JNS, katere kandidate naj postavijo, je dobila lista dr. Marušiča večino, lista dr. Kramerja pa je ostala v manjšini. G. »generalni sekretar« stranke je obljubil, da bo pri glavnem vodstvu JNS predlagal obe listi v področju, in je to tudi storil. Do sem je stvar povsem razumljiva, sedaj pa se začnejo zapletati!

Kajti vrhovno vodstvo stranke ni potrdilo obeh listi, temveč je sestavilo novo listo, na katero je vzelo z liste, ki je dobila večino, enega kandidata (dr. Marušiča), z manjšinske liste pa kar dva (dr. Kramerja in Pucelja). Odkrilo povzmo, da tega postopanja ne razumemo, vsakogar pa spada ta salomonova razsodba v anale demokratskega parlamentarizma.

Da mora dr. Marušič sedaj, ko je postal minister, postati naknadno tudi vsaj senator, to se povsem sklada z najčistejšim parlamentarizmom. Toda, kaj je napolnilo Pucelja in dr. Kramerja, da se potegujeta za senatarski nastojatelj, ko sta vendar oba še vedno narodna poslancev in jima je, kakor »Jutro« zatrjuje, poslanski mandat tudi pri prihodnjih volitvah obema takorekoč popolnoma sigurni?

G. Pucelja bi se razumeli, če se je naveličal narodnega poslančevanja, kajti leta so leta in senator biti je vendar prijetnejše, saj se senatorju ni treba puliti za naklonjenost neke mase tisoč in tisoč volivcev, senatorju zadostuje, če se dobro razume s peščico onih, ki imajo pravico voliti senatorje. Manjšemu številu ljudi vedno lažje ustrežeh kakor množici, zlasti, če so tako disciplinirani, kakor dravski zaupniki JNS!

Da bi pa imenovani velikolaški gospod zato rad postal senator, da bi prišel v narodno skupščino njegov poslanski namestnik dr. Arko Hans, tega vendar ne moremo verjeti.

Motivi dr. Kramerja, ki je tudi sicer že pokazal, da je velemojster na politični šahovnici, pa so nam knjiga, s sedemdesetkrat sedmimi pečati zapечатena! Saj je njegovo glasilo nedavno raztopilo, da bo pri bližajočih se volitvah za narodno skupščino še kandidiral, in mu obenem tudi že zagotavlja izvolitev...

Kakor dr. Arko, se tudi Tavčarju, namestniku dr. Kramerja ne izplača postati za tako kratko dobo poslanec. Komaj bi se privadil temu, da ljudje, z njegovom »gospod narodni poslanec« mislijo njega, pa bi bilo njegovega poslančevanja konec. In to bi bilo za njega tem huje, ker za prihodnje volitve v narodno skupščino njegova kandidatura nima tako izbornih šans, kakor kandidatura dr. Kramerja, razen seveda, če bo Tavčar zopet njegov namestnik. A, potem pa že, potem pa že!

In kako nerodno se je šele mesto z orientekspresom v Belgrad, voziti z ljubljanskim tramvajem zopet na ljubljanski magistrat! In tudi nepotrebnih izdatki bi bili! Saj se za to kratko dobo ne izplača, nabaviti si pižamo, spalno kučmo in spalne copate, brez katerih te ne pustijo v spalni voz, medtem ko v Ljubljani lahko hodiš spat kar brez srajce, kakor oni Trnovčan, o katerem pripoveduje lokalni zgodovinar.

Mogoče je tudi to, da hoče dati dr. Kramer svojemu bodočemu senatarskemu namestniku samo neke vrste pripravo, ker se boji, da oni sam na prvem mestu ne bi bil izvoljen. Saj dr. Kramer je bil vedno kavalir!

Toda zakaj so one zaupnike sploh klicali v Ljubljano, da so obratili, ko je glavno vodstvo stranke v Belgradu obrnilo drugače. Mogoče so hoteli malo dvigniti tujski promet v Dravski banovini vobče in v Ljubljani posebej. Tudi konzum vina in piva se je baje s to prereditvijo močno dvignil, kajti debate na onem sestanku so bile vroče in — vrele tako pri roki!

Izbrali smo vse možnosti, toda to so samo kombinacije in še enkrat samo kombinacije. Politika je skrivnostna reč, posebno odkar je na vladi JNS. Morda postane kdaj pozneje zopet umljivejša.

Samo smrt

Ko so leta 1931 pred skupščinskimi volitvami v kočevskem okraju postavljali kandidata Ivanu Pucelju namestnika, so bili Puceljev volivci v skrbeh, da ne bi od Pucelja izbrani namestnik Nemeč-nacionalist in vodja kočevskih Nemcev dr. Hans Arko vendar le prišel v narodno predstavništvo. Kandidat Ivan Pucelj jih je takrat pomiril s slovesno obljubo, da pride Nemeč dr. Hans Arko kot narodni poslanec v parlament samo v primeru njegove smrti.

Tudi mi smo veseli

Tudi »Pohode« se zanima za kandidatno listo G. Zebota in »želi prav iskreno in z vso dušo«, da G. Pucelj ne postane senator. Tako bo Slovincem prihranjena narodna sramota, da bi bil njihov poslanec kočevski Nemeč, dr. Hans Arko. »Pohode« trdi, da so G. Pucelja pri sestavljanju sporazumne kandidatne liste opozorili, naj se rajši umakne med namestnike na senatarski listi; toda on se za to ni zmenil, čeprav so se ta prijateljska opozorila sklicevala prav na okolnost, da bo prihod dr. Arka v narodno skupščino izval silno ogorčenje med vsemi narodnimi elementi, pa naj pripadajo tej ali oni

skupini in naj bodo predstavniki tega ali onega političnega naziranja. »To si je treba zapomniti ne samo za 3. februar 1935,« vzklika »Pohode«, »ko bodo senatarske volitve, ampak tudi za vso bodočnost, zlasti tudi za volitve v narodno skupščino.« In še dalje beremo v »Pohodu«, »Vprašajte dobre Slovence tam doli, pa vam bodo vsi, ne glede na svoje politično prepričanje odgovorili, da so postali Slovenci v svobodni Jugoslaviji narodna manjšina in da gospodarijo nad njimi kočevski Nemeč. Nemeč imajo večino v kočevskem občinskem svetu, čeprav ima Kočevje le eno tretjino nemških volivcev. Komasačija občina je bila izvršena tako, da so ugodili vsem željam kočevskih Nemcev. Ni čuda, če Slovenci komaj čakajo prilike, da bi lahko obratnili z nemškimi očeti in s slovenskimi pokrovitelji te narodne blaznosti. Za komasačijo je obsejal drug načrt, toda propadel je, ker je moral propasti, da niso nekateri slovenski politiki izgubili upanja na kroglice nemških Kočevčev.« In na koncu članka so nacionalisti zastavili v »Pohodu« tole vprašanje G. Pucelju: »Gospod Pucelj, ali ni čudno, če moramo mi jugoslovanski nacionalisti javno izraziti željo, da ne pridete v senat vi, ampak da naj pride v senat mesto Vas gospod Zebot? Le na ta način bosta slovenski del našega naroda in slovensko Kočevje obvarovana sramote, da bi ju v narodni skupščini kraljevine Jugoslavije zastopal dr. Hans Arko, kočevski Nemeč in predsednik švabskega Kulturbunda.« Naslov zanimivega članka v »Pohodu«: Tudi mi smo veseli.

Namišljeni rodoljubi

»Borba«, glasilo socialno-nacionalnega pokreta Jugoslovanske akcije, napoveduje v svoji zadnji številki konec frazerstva. Dusevna in politična kriza pri nas doma in drugod po svetu je posledica poraza liberalne demokracije. Ta je propadla, ker so jo vodili ljudje, ki niso bili niti liberalni niti demokratični. Veliko idejo so izrabili samo v svoje osebne koristi. Svoboda je veljala samo imenitnim slojem. V svoje osebne koristi so izrabljali nacionalizem. Ustanavljali so nacionalna društva in postavili na vidna mesta takozvane boljše člane človeške družbe. Delali so pa drugi, in sicer pod njihovim vodstvom. V svojem namišljenem demokratizmu so šli tako daleč, da so se ločili pri raznih javnih prireditvah celo po mizah. Na eni strani oni, na drugi narod iz delavskih, obrtniških in kmetijskih vrst. Bilo je konec demokratizma, ako se jim je kdo iz teh vrst preveč približal. Tako so odbijali idealista za idealistom. Se danes so posledice tega liberalnega demokratizma vidne. S svojim stalnim kričanjem o nacionalizmu so se v danem trenutku zopet znali vsiliti na višja mesta in tam zopet delati na podoben način. Kdor ni bil z njimi, ni bil nacionalist, četudi je imel ali ima dokaze v žepu, da je za domovino, ki je njim vedno na jeziku, zastavljal tudi lastno življenje, vse, kar ima. Narod si je dobro ogledal svojo okolico v časih, ko je bilo treba braniti domovino, in je opazil le malokatero izmed tistih, ki so toliko govorili o ljubezni do domovine. Našel jih je pa vedno tam, kjer je domovina imela še kaj dati. Kljub svojim trditvam o neprekosljivem nacionalizmu so sedeli v družbi najzagrizenjših sovražnikov naroda, če je kazalo, da bi tam kaj prešli. V spominu so nam nacionalizacije raznih podjetij...

Jecljanje - posledek strahu

»Slovenija« piše: Prejšnji teden so bili ljudje okoli »Jutra« v nemalih skrbeh. Izraza so jim dali v sobotnem »Jutru«, češ da se pripravljajo opozicijska klerikalna lista. Kajti kljub vsem zatrdilom, da so pokazale volitve, obhodi in manifestacije in da še vedno kažejo enotnost nacionalnih vrst, živi menda na dnu njihovih duš bojazen, da so stvari morda le vsaj nekoliko drugačne. Izvrstina je ta le opazka »Jutra«: »Vložite kandidatne liste prijateljev Korosca vzbujajo zanimanje in živahne komentarije zlasti zaradi tega, ker je med kandidati, med predlagatelji in, kakor se zatrjuje, tudi med podpisniki več takih gospodov, ki so v nekaterih krogih veljali za spreobrnjene in pridobljene in so zato uživali ne le zaščito, marveč tudi izdatne podpore, največkrat na škodo že preizkušenih nacionalnih javnih delavcev in na škodo nacionalne misli.« — Toda »Jutra« je nedavno tega poročalo, da je Korosček prišel na pravo pot in da mu je zategadelj tudi vlada vrnila svobodo gibanja. Bil je torej v smislu »Jutrovega« izrazoslovja »spreobrnjen in pridobljen«. Zakaj torej zdaj pred volitvami namah tisti živahni komentariji? Celu »Jutra« si ni moglo nikoli misliti, da bodo Korosček in njegovi prijatelji čez noko začeli letati za njegovimi generali. Pa se dela, ko da bi tako mislilo, da bi s tem hkratu vzbujalo med »zavednimi« pripadniki manj zavedno prepričanje, da je v njegovem taboru veljava in moč. Razodeva pa samo strah. O, pa še kakšen strah je v tem jecljanju! Zakaj jecljanje v tem primeru ni začetek in vzrok, ampak zgolj posledek, psihološko neizogibni posledek strahu.

★

Spomenik kralju Aleksandru na Cetinjah. Odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru na Cetinju se je dogovoril z Ivanom Meštrovičem glede postavitve spomenika. Spomenik bo izdelal Meštrovič sam. Predstavljal bo kralja na konju. Njegov lik bo 5 metrov visok. Vlit bo iz bron. Skico za spomenik bo Meštrovič napravil v najkrajšem času.

Minister za socialno politiko dr. Marušič je v sporazumu z osrednjim odborom za posredovanje dela znižal za 10% plače nadzornih organov javne službe za posredovanje dela. Prihranek naj bi porabili za nezaposlene delavce.

Odrekel se je marksizmu. V Zagrebu je »Hriščanska zajednica mladih ljudi« napovedala predavanje dr. Mirka Kusa-Nikolajeva. Ker je znano, da je dr. Mirko Kus-Nikolajev bil dozdaj marksistični ideolog, medtem ko je »Hriščanska zajednica mladih ljudi« po svojem programu povsem verska organizacija, se je po Zagrebu razširil glas, da se je dr. Mirko Kus-Nikolajev odrekel marksistični ideologiji.

Preobrat v 48 urah. V Zagrebu je te dni zastava »Pro Deo« proti brezbožni propagandi v Rusiji in po svetu. »Novosti« so zavzele stališče, ki ga je katoliški list »Hrvatska Straža« kritiziral. Tako drugi dan so »Novosti« priobčile nov članek, v katerem povolno prilazujejo razstavo. Tako so »Novosti« v teku 48 ur povsem menjale svoje stališče.

Italija že potiska Habsburžane v Podonavje

Čuden članek v »Affari Esteri«

Rim, 28. jan. b. Zunanje-politična revija »Affari Esteri« objavlja poučen članek italijanskega tiskovnega atašeeja na Dunaju Moreale o »paketu o nevmesavanju«. Prvič namreč se dogaja, da po rimskem sporazumu med Mussolinijem in Lavalom z dne 7. januarja uvaževani italijanski diplomat s dovoljenjem italijanskega zunanjega ministrstva, to je Mussolinija, v poluradnem glasilu italijanskega zunanjega ministrstva, kar »Affari Esteri« dejansko so, zavzame jasno stališče v prilog vzpostavitve Habsburžanov v Avstriji, s tem, da odkrito zagovarja stališče Avstrije, ki pravi, da Avstrija ne more podpisati podonavskega pakta o nevmesavanju, ako bi države Male zveze vztrajale pri tem, da smatrajo vzpostavitev Habsburžanov za mednarodno in ne za notranje avstrijsko vprašanje, v katerega se nobena država nima pravice vtičati. Moreale pravi državam Male zveze, da to ne gre. (Torej so države Male zveze vendar imele nos na pravem nosu, ko so izsledile to anjko v rimskih sporazumih in jo razgalile pred vsem svetom. Op. ur.) Moreale pripoveduje v svojem članku tudi stvari, ki evropski javnosti dozdaj niso bile znane. Avstrijska vlada namreč, pravi Moreale, se pogaja s sinom v Sarajevu ubitega prestolonaslednika nadvojvode Ferdinanda samo, »da popravi storjene pravice«. Tudi pogajanja avstrijske vlade z nadvojvodom Otonom nima drugega namena, kot da vr-

nejo Habsburžanom pravice, ki so jih bili po krievci oropani. Moreale vprašuje, ali naj Avstrija zato, ker je majhna in slaba, dovoli, da mladi sin zadnjega avstro-ogrškega cesarja živi kot begunec onstran avstrijskih meja?

Ce bodo države Male zveze vztrajale pri svojih zahtevah, potem je verjetno, tako zaključuje Moreale, da bo »umeravani« podonavski pakt, ki naj bi bil prinesel Podonavju mir, postal le izhodisce novih sporov.

Zagonetni major Fey

Pariz, 28. jan. TG. »Echo de Paris« priobčuje dopis svojega londonskega dopisnika, v katerem trdi, da je angleško zunanje ministrstvo sprejelo iz Avstrije poročila o pogajanjih, ki so se vršila med nemško vlado in avstrijskim ministrom za javno varnost majorjem Feyem. Nemška vlada je baje povedala majorju Feyu, »da bi vzpostavitev Hohenzollerncev v Nemčiji na noben način ne ovirala vzpostavitve Habsburžanov na Dunaju«. Nemški vojaški odposlanec na Dunaju general von Muss pa je baje dobil nalogo od Hitlerja, da izjavi avstrijski vladi, »da je nemška vojska, ki je odločujoči dejatelj v Nemčiji, sklenila, da bo na vsak način čuvala avstrijsko neodvisnost«.

Na Daljnem vzhodu

Japonska zaseda Kitaj »Nam o vsem tem ni nič znanega«, odgovarjajo Japonci na vprašanja Anglije

Nanking, 28. jan. c. General Cankajšek je danes nenadoma predložil kitajski vladi v Nankingu, naj se takoj skliče kitajsko-japonska vojaška konferenca, ki bi zasedala pod njegovim predsedstvom. Na tej konferenci bi se konvencionalno odpravili vsi nesporazumi med Kitajsko in Japonsko.

Iz Šanghaja je kmalu nato, ko se je zvedelo za angleški korak v Tokiju, odstopal v Nanking japonski poslanik, da se skupno z generalom Cankajšekom pogovori o ustalitvi razmer in interesnih sfer na Daljnem vzhodu.

Mukden, 28. jan. c. Vojaško premikanje v Džeholu še zmeraj ni končano. Semkaj prihajajo zelo nasprotujoče si vesti. Gotovo je, da japonske čete še zmeraj napredujejo in da so danes zasedle mesto Cujang. Kitajske čete se v neredu umikajo, dočim se japonske in mandžurske čete zbirajo v smeri proti sovjetski Mongoliji. Japonska letala ves čas krožijo in zasledujejo kitajske čete na umiku, vendar jih pa ne napadajo.

Tokio, 28. jan. c. Nasprotno vsem, ki pri-

hajajo iz Kitajske, izjavljajo v japonskem zunanjem ministrstvu, da so vse sovražnosti v Saharju ustavljene. Japonsko vrhovno poveljstvo je ugotovilo, da so poslednje japonske postojanke v Mandžuriji dovolj varne in zato ni treba več napredovati v notranjost Kitajske. Japonska agencija Rengo prinaša iz Kwantunga potrdilo vesti, da so kitajske čete v redu zapustile mandžursko ozemlje. Med obema generalnima štaboma se vodi pogajanja za ureditev vseh spornih vprašanj na mandžursko-kitajski meji.

Resnejša je vest, ki pravi, da je danes angleški veleposlanik v Tokiju obiskal japonsko zunanje ministrstvo in tam izrazil nevoljo, s katero opazuje Anglija napredovanje japonskih čet na kitajsko ozemlje. Angleški veleposlanik je bil sprejet od japonskega državnega podtajnika za zunanje zadeve. Ta mu je odgovoril, da mu o napredovanju japonskih čet v kitajsko ozemlje ni nič znanega. Japonska vlada iskreno želi, da bi v miru živela s Kitajsko in tako omogočila nadaljnje dobre trgovske odnose.

Skrit v omari

Praga, 28. jan. b. Češka policija je aretirala nemškega begunca Hildebranda, za katerega misli, da je sodeloval pri umoru inženjerja Formysa. Obenem z njim sta bila zaprta še dva druga Nemeč, katerih imeni pa policija v interesu preiskave noče izdati. »Stribrnjevi listi« prinašajo razgovor svojega dopisnika z Ottonom Strasserjem, ki je izjavil, da je Formys sam kriv svoje nesreče. Strasser ga je opozarjal na nevarnost, ki mu grozi, toda Formys se za to ni brigal, temveč je postal celo prijatelj svojih poznejših morilcev in se pustil z njimi v veselem razpoloženju celo fotografirati. Policija je ugotovila, da je bil Schubert skrit v omari v sobi Karlsbachove. Ko je Formys prišel v

gledal, kako so umorili inženjerja Formysa

so, ga je nenadoma napadel in ga udaril večkrat z nekim topim predmetom po glavi. Tako ranjeni Formys je trikrat ustrelil iz svojega revolverja, seveda pa noben strel ni zadell, ker je moral kmalu nato pasti v nezavest. Zelo čudno vlogo je igral tudi hotelski uslužbenec, ki je videl, kako morilec vlečejo mrtvo truplo iz sobe Karlsbachove v njihovo sobo. Kljub temu je on odšel v svojo sobo, legel spat in šele zjutraj prijavil slučaj policiji. Izgovarja se sicer, da je bil ogrožen, toda ta njegova izpoved ne more držati, saj mu po neposrednem odhodu morilcev ni grozila nobena nevarnost. S svojo molčečnostjo pa je samo preprečil, da so jo morilec nemoteno lahko popihali čez mejo.

Občni zbor Slovenske Matice

Ljubljana, 28. januarja.

Nocoj ob 6 je bil v društvenih prostorih občni zbor Slovenske Matice za l. 1934. Občnega zbora se je udeležilo zadovoljivo število društvenikov. Zbor je otvoril predsednik dr. Lončar, ki je posebej še pozdravil tajnika slavističnega društva prof. Bunca. Zanimivo poročilo je podal tajnik G. Josip Vidmar, ki je navajal, da je Matični odbor na stalno zahtevo članstva po loposlovju sklenil v rednih publikacijah izdati večja znanstvena dela kot izredne publikacije v subskripciji. Nato je navajal, da je Slovenska Matica izdala do sedaj romane »Vojna in mir«, »Kmetec in pa Sovretov prevod« Dnevnic cesarja Marka Avrelija. V prihodnjih letih sledi prevodi drugih filozofskih del in sicer Kanta, Platona, Seneca in drugih. Za l. 1934 izide v jeseni Melikova monografija »Slovenija«, dalje tretji del Cankarjeve »Zgodovine likovne umetnosti«. Za l. 1935 pa četrti snopič Kidričeve »Zgodovine slovenskega slovstva«. V knezovi knjižnici izidejo tri daljše novele Miška Kranjca in pa spis o ustanovitvi Slovenske Matice, ki ga je napisal prof. Jaka Žigon. Kot četrti knjiga izide popoln prevod Cervantesovega »Don Kihota« v prevodu dr. Stanka Lebna. V l. 1935 je imela Slovenska Matica 3476 članov. Število članstva se giblje stalno na isti višini.

Blagajniško poročilo, ki je bilo kotikor toliko ugodno, je podal prof. dr. Josip Debevec.

Nemški bančnik v Belgradu

Belgrad, 28. jan. m. Ze nekoliko dni se mudi tukaj Bertold Faust, ravnatelj Dresdener Bank, iz Berlina ter vodi pogajanja z našimi merodajnimi krogi zaradi ustanovitve podružnice te banke v Jugoslaviji. Podružnica te banke bi v glavnem financirala trgovski promet med Jugoslavijo in Nemčijo. Kakor je znano, je Dresdener Bank dajala posojila bosanski pokrajinski vladi ter ima zaradi tega terjatve od naše države. Ravnatelj te banke Faust vodi v glavnem pogajanja radi tega, da bi ta denar, ki je vezan zaradi raznih deviznih predpisov, postal evoboden ter bi se nato iz tega kapitala ustanovila podružnica te banke.

Stavka na Hrvaškem

Zagreb, 28. jan. b. Danes so pričeli stavkati delavci Prve hrvaške tvornice strojev in železovarne, ker jim podjetje ni pravočasno izplačalo mezd. Ko so delavci proti takemu postopanju protestirali, pa je ravnateljstvo tovarne pričelo delavce odpustiti. Inspekcija dela je takoj intervenirala v korist delavcev.

Belgrajske vesti

Belgrad, 28. jan. m. Na realno gimnazijo v Siseku je premeščen Velimir Zitko, profesor realne gimnazije v Osijeku. Upokojen je Julij Kreck, profesor klasične gimnazije v Ljubljani. Pri narodnem gledališču v Ljubljani sta napredovala: v 6. pol. skupino Josip Plut, v 7. pol. skupino pa Cirilo Skerjil-Medvedova.

Belgrad, 28. jan. Vpokojen je Andrej Rape, sreski šolski nadzornik in Ljubljani v 5. skupini. Belgrad, 28. jan. m. Iz Prage poročajo, da se bo prihodnja konferenca zunanjih ministrov Male zveze vršila maja v Bukarešti.

Belgrad, 28. jan. m. Naš dunajski poslanik Gjorgje Nastajević, ki se je mudil dalj časa v Belgradu in bil večkrat sprejet v avdienco pri predsedniku vlade G. Bogoljubu Jevtiću, je davi odstopal na svoje službeno mesto na Dunaj. Pri G. Jevtiću je bil sprejet tudi naš sofijski poslanik Cincar-Marković.

Zagreb, 28. jan. b. Nadškofski kondjutor dr. Alojzij Stepinac se je vrnil v soboto ob 17.30 iz Rima. Sinoči je uradno odpotoval v Belgrad.

»Morali bomo spreminiti ime«
(Očiščeni Ježek — Belgrad)

Svetosavsko leto Ob 700 letnici smrti sv. Save

Pravoslavna cerkev in naši bratje pravoslavne vere so po vsej državi z gauljivimi slovesnostmi praznovali dne 27. januarja 1935 sedemstoletnico smrti velikega srbskega meniha, svetnika in državnika svetega Save in s tem otvorili svetosavsko leto, ki raj bo na podoben način, kakor katoliško sveto leto, posvečeno spominu velikega buditelja in organizatorja srbske narodne cerkve, kakor tudi notranji obnovi pravoslavnih vernikov, živečih pod krovom srbske pravoslavne narodne cerkve. Katoliško prebivalstvo naše države z velikim spoštovanjem zre na ta praznik in na svetosavsko leto, želeč bratom pravoslavne vere, da bi bilo za nje vir notranje poglavitve in preporoda v duhu krščanstva, ki mu je pred več kot 700 leti na razrivanem Balkanu služil srbski menih in državnik sveti Sava. Sadržaji, ki jih bo rodilo svetosavsko leto, posvečeno notranji okrepnosti: krščanskih načel, bo plodonosno ne samo za brate pravoslavne veroizpovedi, ker jih bo pripravilo za borbo proti protikrščanskim silam časa, ampak bo koristilo tudi vsej naši državi in narodni skupnosti ki bi v nji vsi brez razlike radi, da ostane to, kar je bila po zamislih prvih apostolov, ki so potovali po naših krajih — začetniše krščanstva, krščanske pravice in ljubezni, obrambni zid, večeraj branec krščanstva pred Turki, danes in jutri pa pred brezbožniki sodobnih časov.

V kolikor pa je slavna 700 letnica smrti sv. Save obenem tudi jubilej v dolgi verigi junaških dejanj, na katerih sloni danes naša zedinjena Jugoslavija, se ga hočemo udeležiti vsi, brez razlike veroizpovedi, ter na ta način še enkrat in zopet povedati, kako se zavedamo, da je naša zedinjena država nastala po zaslugi davnih junakov raznih veroizpovedi, ki so dolga stoletja južne Slovane reševali na ločenih področjih, dokler ni iz teh raztresenih činov in žrtev nastala naša sedanja skupna domovina. Sv. Sava kot rodoljub, kot prvi zidar srbske kulture, ki je v sivi davnini polagal prve temelje bodoče veličine naroda, kot državnik, ki je z ustanovitvijo prve srbske cerkvene organizacije dal hrbtnico srbskim državam, ki so se takrat na Balkanu porajale, pa je skupna last vseh Jugoslovancev in predmet skupnega hvaležnega spoštovanja. Zato je prav, če ob priliki 700 letnice njegove smrti lik svetega Save zopet pred očmi tudi slovenskemu narodu kot enega tistih velikih mož naše skupne prošlosti, ki so pomagali, da smo po strašnih stoletjih vendarle prišli do svoje narodne svobode.

Sv. Sava, mlajši sin Štefana Nemanje, velikega župana kneževine, ki se je raztezala okrog današnjega Niša, se je pojavil v težavni dobi, ko na Balkanu še ni bilo nobene stalnosti, ko se je vse pretakalo sem ter tja, kot ob velikih nalivih, ko vode prodirajo in se zopet umikajo. Države so se pojavile in zopet tonile, meje so se spreminjale neprestano, zveze so se sklepale in zopet razvezavale, vojna je rjavela od vseh strani in večala kaos. Bizanc in beneška republika sta se trgala za balkanska ozemlja, Madjari so segali po njem. Sv. Sava je bil krščen na ime Rastko. Ko je bil 18 let star, je leta 1192 proti volji svojih staršev odšel v samostan na sveto goro Athos, kjer so mu dali ime Sabbas ali Sava. Pet let pozneje se je odpovedal kneževski kroni tudi njegov oče in mu sledil v samostan. Isto je storila tudi njegova mati Ana. Oče in sin sta se spravila na delo in sta ustanovila na Athosu prvi srbski samostan Hilandar, namenjen izključno za srbske menihe.

Že v samostanu je sv. Sava začel z veliko vneto pisati prve srbske knjige ter tako ustvarjal srbski književni jezik in srbsko literaturo. Napisal je celo vrsto liturgičnih knjig in zelo zanimiv življenjski spis svojega očeta Štefana, ki je še danes zlat rudnik za poznavanje tiste davne dobe. Toda delovanje tega meniha kraljevskega rodu je naenkrat dobilo veliko večji razmah in tudi drugi značaj, ki ga le leta 1220 nicejski patrijarh pozval, naj orga-

nizira v pokrajinah, kjer žive Srbi, posebno nadškofijo, ki naj jo po svoji lastni uvidevnosti razdeli v podrejene škofije. Sv. Sava je povabil sprejel in postal tako prvi nadškof srbske cerkve, ki jo je v svojem prodornem državnikiškem duhu razdelil v 8 škofij, ki se kot strate-

Kraljevi stebri v cerkvi 40 mučencev v Trnovem

gične trdnjave nizajo okrog središča takratne nacionalne srbske države, ki jo je vladal Savov brat Stefan. Sv. Sava takrat seveda ni več nastopal kot menih, ampak z vsem dostojanstvom visokega cerkvenega kneza, ki se zaveda, da je vladarjev brat in hoče postati trdna opora narodne države.

V tistih časih je padla odločitev, kam se bo takratna Srbija obrnila, ali proti vzhodu, kamor jo je vabil Bizanc, ali proti zapadu, kamor so jo vabili bogati Benečani in sam cesar Rdečebredec. Knez Stefan se je nagibal proti zapadu in leta 1217, torej tri leta pred imenovanjem Save za srbskega nadškofa, je beneška republika in ž njo ves evropski zapad

imel toliko vpliv na kneza Štefana, da je poročil nečakinja beneškega doža Dandola ter sprejel kraljevsko krono iz rok papeževga posebnega delegata. Sava je temu nasprotoval iz čisto političnih razlogov in vnela se je huda borba s kraljevim bratom, koje izid je bil, da se je Srbija po premoči politične tendence, odvrtajoče jo od zapadnih sil, odločila tudi cerkveno in kulturno za vzhod. Delo sv. Save v tem pravcu pa je imelo za posledico, da je njegovo prizadevanje in odločilna vloga v gori omenjeni smeri srbske cerkve najtesneje zvezalo s Savino cerkveno organizacijo. Ko je pozneje car Dušan objel domala dve tretjini Balkana, je bila za to zasluža sv. Save, da so osnove te države, ki so bile verskega in cerkvenega značaja, ostale trdne in neporušljive, in ko je pod raznimi udarci usode Srbija morala izginiti kot državopolitična organizacija, ni izgnilo obenem s političnim državnim edinstvom versko, cerkveno in duhovno edinstvo, ki je potem Srbijo zopet priključilo k novemu življenju.

Na stara leta sv. Savi početje nečakov njegovega brata Štefana ni dopadlo več. Odpovedal se je nadškofiji in romal v sveto deželo. Ko se je vračal skozi Malo Azijo nazaj v domovino, ga je 27. januarja 1235 v bolgarskem samostanu v Trnovem dohitela smrt. Dve leti pozneje je bilo njegovo truplo pokopano v samostanu Miliševa v Hercegovini, pozneje pa, ko so Turki hoteli popolnoma zadušiti srbsko narodno zavestnost, oskrunjeno, prepeljano v Belgrad in tam sežgano, pepel pa raztresen po Donavi in Savi.

Duh pa, ki ga je pred 700 leti znal sveti Sava vlti srbskemu narodu, je preživel vse preizkušnje, vse krvoprelitja, ta duh krščanske skupnosti je bil močnejši, kot ogenj in kot solze, ki jih je srbski narod v svoji zgodovini pretakal. Tlel je kot nevgašena žerjavica in vzplamtel v velikem plamenu, ko je srbski narod zbral okoli sebe vse svoje sinove.

Ob svetosavskem letu se bomo tudi mi spomnili, da je naša domovina plod velike nesebične ljubezni in da jo bomo vsi, katere vere smo, ohranili le, če tega toka nesebične ljubezni ne bomo nikoli osušili.

Na nemških zimskosportnih tekmah Od Ljubljane do Garmisch-Partenkirchena

Garmisch-Partenkirchen, 27. januarja.

Belgrajski brzovlak je bil dokaj prazen; zato se ni bilo treba boriti v Ljubljani za mesta, kakor se to dogaja v poletnih mesecih, ko odhaja vse na morje ali pa se vrača na svoje domove. Malo neprijetno mi je bilo, ker ni bilo direktnega voza za Monakovo. Na vprašanje, zakaj ga ni, mi je spovednik odgovoril, da ga že dlje časa ni, in moral sem se sprijazniti z mislijo, da bom moral v Solnogradu pač prestopiti. Sel sem takoj v prvi kupa, kjer je sedel samo en gospod, ki mi je na vprašanje, če je kaj prostora, povedal, da je »slobodno«. Predno se je začel pomikati vlak, se je vrnil še tretji potnik, očitno stari znanec omenjenega potnika, kajti nadaljevala sta takoj pogovor. Bila sta to dva Nemca, ki sta govorila o najrazličnejših stvareh v svoji domovini. Iz njegovega pogovora sem mogel razbrati, da se peljeta do Monakovega. Med živahnim kramljanjem smo bili kar naenkrat na Jesenicah, kjer je bil carinski pregled naših obojnih oblasti. Še carinski pregled na avstrijski strani in polagoma smo začeli dremati. Precej glasno vrvenje na solnogradskem kolodvoru nas je prebudilo. Tu je bilo treba prestopiti na monakovski vlak. Carinska revizija v Solnogradu me zelo spominja na prve vojske čase, ko je bilo potovanje zaradi večnega izstopanja na mejah v svrhu carinskega pregleda zelo neprijetno in marsikdo vprav zato ni hotel tedaj potovati. Tudi kontrola zaradi denarja je bila tu najstrožja. Vsakemu potniku so popisali ves denar, ki ga je imel s seboj. Ko je bil uradni del posla končan, smo stopili na monakovski brzovlak. Ta je bil še bolj prazen ko oni v Ljubljani, zato sem si izbral kar svoj kupa. Vožnja do Monakovega je hitro minula in že je bilo treba izstopiti na monakovskem glavnem kolodvoru. Do odhoda vlaka za Garmisch-Partenkirchen, ki vozi

iz »Starhenbergovega« kolodvora, je bilo časa pol drugo uro. To priliko sem porabil za zajdrek in ogled bližnje okolice mesta.

Od zadnjega mojega bivanja v Monakovem se je tu precej spremenilo. Na kolodvoru samem, zlasti pa pred njim in v mestu je vse v znamenju kljukastega križa. Vse polno vidiš uniform s hitlerjevskim znamenjem, civilisti nosijo kljukaste znake, izložbe pa so tudi polne znamenj tretjega nemškega carstva. Pred Starhenbergovim kolodvorom se kar naenkrat pojavi nekaj uniform, na katere sem postal pozoren radi skupine ljudi, ki jih je živahno pozdravljala s hitlerjevskim pozdravom. Skupina se je ravnokar vsedala v pripravljene avtomobile. Radovednost je tudi mene prisilila, da sem se približal tej skupini. In kaj vidim. Sam Hitler je bil v njihovi sredi — še en pozdrav okoli stoječemu občinstvu in avtomobili so oddrveli v notranjost mesta. Ker pa sem se le hotel prepričati, če sem prav videl, sem vprašal svojega sosedo, ki je poleg mene tako navdušeno pozdravljaval odhajajoče goste, kdo je prav za prav to. Ta me pa nekam začudeno pogleda ter pravi: »Das ist doch der Führer; kennen Sie ihn nicht?« Iz njegovega pogleda sem razbral, da mu moje vprašanje prav nič ni bilo všeč. Takoj sem mu pojasnil, da tam sedit in da sicer že poznam njegov »Führer«, vendar sem se zaradi gotovosti hotel prepričati, če je bil res on. Svoj ostri pogled je omenjeni sosed potem opravičil z izjavo, da »Führer« v uniformi drugače izgleda kakor v civilni obleki.

Vožnja iz Monakovega proti Garmisch-Partenkirchenu je krasna. Mimo Starhenberškega jezera se v poldrugi uri pripeljemo z električno železnico v to zimsko letovišče, v pravem pomenu besede. Občanec »Zugspitze«, najvišja gora Nemčije (2966 m) te pozdravi, ko se približuješ tej krasni pokrajini. Garmisch-Partenkirchen leži na vznožju tega pogorja, ki je opremljeno z vsemi zimskosportnimi napravami. — Na vsakem najmanjšem griču dobiš skakalnice, tako, da more prav vsakdo vaditi: začetnik ali najdrzejši junak zračnih višav. In na tem kraju se bodo vršile prihodnje leto svetovne zimskosportne tekme. Kljub temu, da je do tedaj še eno leto, je danes že vse pripravljeno, vsi stadioni stojijo, vse skakalnice, ki pridejo v poštev za olimpijado, so v najlepšem redu. Nemci so šli v svojih pripravah še dlje. Vsi sodniki, ki sodelujejo pri letošnjih tekmah, bodo prihodnje leto imeli isto funkcijo in na istem kraju, kakor pri letošnjih njihovih tekmah. — Vse pomožno osebo na progah, stadionih, v pisarnah, sploh na vseh mestih, kjer je človeška pomoč potrebna, bo za časa svetovne olimpijade opravljali isti posel. Toda to še ni vse. Nemci so pri svojih letošnjih tekmah dopustili maksimalno udeležbo. Tekmujejo velikanske mase zimskih športnikov iz inozemstva, glavni kader pa je seveda iz Nemčije. Število letošnjih tekmovalcev daleko prekaša ono, ki ga bomo videli prihodnje leto na olimpijadi. To pa zato, ker hočejo Nemci letos preizkusiti svoj aparat v vseh podrobnostih, zlasti kako bi deloval ob veliki udeležbi tekmovalcev. In kolikor sem mogel videti prvi dan tekem, deluje vse brezhibno. Zato niti najmanj ne dvomim, da bo prihodnje leto na olimpijadi v Garmisch-Partenkirchenu vse tako delovalo, kakor doslej še na nobeni olimpijadi.

Za poročevalca je rezerviran ves kolodvorski hotel nasproti glavnega kolodvora poleg glavne pošte. Poročevalska služba je urejena provrstno. Komaj je tekma pri kraju, že imaš podrobna poročila o panogi, ki je pravkar končala tekmovanje.

Garmisch-Partenkirchen je te dni mednarodno pozorišče v pravem pomenu besede, kajti vsak trenutek naletiš na kako drugo narodnost. Zastopani so vsi narodi, ki v zimskem sportu kaj pomenijo. Letošnje mednarodne tekme bodo najboljša priprava za olimpijske igre, in le-te bodo pokazale že precej jasno sliko kako bo drugo leto izgledalo na olimpijadi. Borba bo že letos tako ostra kakor doslej morša še nobena, kajti Norvežani, Finci, Švedji, Švicarji in Nemci bodo napeli vse sile, da bodo izšli čim častneje iz te borbe. O udeležbi ostalih narodov bom še poročal. Za danes bi še omenil, da so poleg mene tu še trije Zagrebčani in sicer dva moja stara sportna znanca G. Macanovič ter G. Dobrin z go. soprogo.

Danes se vrši tek na 50 km, za katerega je prijavljenih 90 tekmovalcev. Ogromno število! — Imajo pa tekmovalci veliko smolo, kajti jutraj je začelo snežiti in oster veter jih na progji močno ovira. Sinoči so nam prireditelji razložili vso progjo, ki po izjavi nekaterih tekmovalcev ni preveč

Nad 380.000 km prehodil Ob 70 letnici Franca Lesjaka

Lesjakovega očeta iz Stične pozna ves višnjegorski okraj, znan pa je tudi daleč naokrog kot mož-postenjak in ga zato spoštuje vsak, kdor ga pozna.

Franca Lesjak se je rodil 29. jan. 1865. leta v prijazni Stični na Dolenjskem. Dne 1. aprila 1900 je nastopil službo sodnega vročila. Sodijskega in davčna uprava sta bili takrat v Stični v samostanu. Od nastopa službe ni minil dan,

da ne bi raznašal sodniških aktov po vsem višnjegorskem sodnem okraju; ni se ustrašil dežja, viharja, sneženega meteža, njegovo geslo je bilo vedno: služba!

Na vprašanje, koliko je prehodil dnevno, je skromno odgovoril: Ne bom pretiral, ako rečem, da sem prehodil dnevno 30 kilometrov, toda gotovo jih bo več, kajti razen službe sodnega vročila sem opravljal tudi službo sluga okrajnega načelnstva v Litiji in to — poleg svoje službe — celih 20 let. Tedenko enkrat ali celo dvakrat sem jo mahnil iz Stične čez brbe v Litijo in nazaj. Ni malenkost, skozi 35 let prehoditi vsak dan do 30 km, kar bi zneslo skupaj 383.250 km. Po toliko letih vestnega in naporenega službovanja še vedno ni stalno nastavljen, čeprav se mu je že večkrat obljubilo. Prav bi bilo, da bi mu država priznala vsa leta službovanja in ga meseca aprila, ko bo dovršil 35 let službe, upokojila s primerno pokojnino. Poročil se je pred 36 leti. Njegova skrbna žena Marija mu je darovala v zakonu štiri otroke, katere je vzgojil v pravem krščanskem duhu. Najmlajša S. Keaverija, urušilka-učiteljica, je misijonarka v Transvaalu v Južni Afriki, odkoder se večkrat oglasi v »Odmehih iz Južne Afrike« in v »Zamorščaku«.

K njegovi 70 letnici mu iskreno častlamo z željo, naj mu Vsemogočni dodeli še mnogo let zdravlja, sreče in zadovoljnosti v krogu njegove, njemu tako drage družinice.

Praznik sv. Frančiška na Rakovniku

V nedeljo se je vršila v cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku ljubezniva proslava sv. Frančiška Saleškega, zaščitnika Salezijanske družbe.

Dopolodne ob 10 je po slavnostnem nagovoru opravił sv. mašo g. kanonik Josip Vole. Pevske točke je ob spremljevanju orkestra dovršeno izvajal mešani zbor rakovniških gojencev. Popoldne se je vršil običajni letni sestanek salezijanskega sodruštva, ki ga je letos blagovoliš s svojo navzočnostjo povzdigniti sam prevz. g. knežskof dr. Gregorij Rožman.

Prezvišeni je v svojem očetovskem govoru najprej omenil svoj nedavni obisk v salezijanski materni hiši v Turinu, nato pa je v toplih besedah opisal ustanove sv. Janeza Boska za vzgojo mladine, zlasti zapuščene in ogrožene. Poudaril je temelj njegovega vzgojnega sistema, ki ves temelji na veri in ljubezni, in ki mu je središče — Evharistija. Svoj govor je prevz. zaključil z izkrenim pozivom k evharističnemu življenju in k notranji pripravi na letošnji evharistični kongres v Ljubljani. — Nato je zbranim vrnikom podelil blagoslov z Najsvetejšim. — Po slovesnosti v cerkvi se je vršila v navzočnosti g. škofa lepo uspeša proslava v gledališču, katere jedro je tvorila globoka Ghéonova igra: Tri modrosti starega Wangu.

Ustanovitev Ljudskega odra v Šiški

Pri oblikovanju človeškega življenja igra važno vlogo gledališče, ki je velik kulturni faktor, vpliva na ljudstvo dobro, lahko pa tudi slabo. V zadnjem času se po naših diletantskih odrih vedno bolj uveljavlja nova smer poduhovljenega ljudskega gledališča, ki naj bi služil ideji katoliške akcije.

V dosegu teh ciljev se je tudi v Šiški ustanovilo društvo »Ljudski oder«, katerega ustanovni občni zbor je bil v torek, 22. t. m. v samostanski dvorani. Odbor si je nadel nalogo, da z novim odrom izvede tudi nove ideje. Zasaditi hoče to društvo globoko v plodna tla našega katoliškega občestva. Nuditi hoče ljudstvu verskih in kulturnih predavanj. Veliko važnost bo ta oder polagal v duhovne igre, zavedajoč se, da le te dajo našemu igranju pravo vsebino in globoko posegajo v igralčovo dušo, kakor tudi v gledalčovo. Prirejal bo razne proslave, ki bodo časovno in liturgično odgovarjale svojemu namenu. Ne bo pa zamelat tudi veselih iger, zakaj, ako ni pravega veselja in zdravega humorja, tedaj nastane v človekovi duši globoka vrzel. A refren vsega delovanja pa bo: Služiti krščanskemu občestvu in z vero v Boga oblikovati našo vero!

Zato, šiškarji, vsi, ki ste teh misli, pridružite se nam bodisi kot redni člani, bodisi kot podporni. Tako radi ste se vedno odzvali povabilu in prihajali v samostanski dvorano, ki je bila večkrat premajhna za vse. Ohranite svojo naklonjenost tudi novemu društvu, ki stopa danes v javnost. Začenjamo veliko stvar in od vas je odvisno, v koliko bomo dosegli svoje načrte. — Odbor.

— Pri boleznih srea in poopneju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadil kapi zasigura »Franz Josefovca grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

težka. Start in cilj je na stadionu. O progji sami kakor o teku bom še poročal.

Končno bi še pripomnil, da so nam Nemci pokazali sinoči svoj »Hilfszug«, to so neke vrste potovalni avtomobili, ki potujejo iz kraja v kraj in ki so opremljeni z vsemi mogočimi pripravami. Služijo predvsem — vsaj tako so nam razlagali — za pomoč v primeru nezdod, povodnji in drugih katastrof in ki imajo predvsem socialni namen. So to veliki avtomobili, najmoderneje urejeni, ki imajo lastne kuhinje, ki morejo v zelo kratkem času pripraviti hrano (gorko) za 100.000 ljudi, imajo lastni operacijski voz, lastno električno centralo, lastne delavnice, opremljene z vsem najmodernejšim orodjem. So to kolosalne naprave in menda edinstvene na vetu. Vse to je stalo 500.000 nemških mark. — Na koncu so nas pogostili še s hrano, ki so jo skuhali snoči na tej pripravi. Kakšen pomen bodo imele te priprave za primer vojne, ve le oni, ki je bil v svetovni vojni.

I. K-er.

Tatovi, kakršnih je malo

Specialisti za vlome skozi streho - Tudi ropa se niso ustrašili - Drzna trojica pred mariborskim sodiščem

Maribor, 28. januarja.

Dne 9. julija so aretirali v Mariboru nekega Damiša Matijo, 23 letnega posestnikovega sina iz Ivanjkovec. Zapri so ga, ker ga je zasledovalo okrajno sodišče v Ormožu radi neke tatvine in bega iz sodnih zaporov. Ko so pa začeli osumljencu nekoliko podrobneje izpraševati vest, se je polagoma razgrinjala pred predstavniki varnostne oblasti slika drznih neštevitih tatvin in vlomov, ki jih je Damiš zakrivil bodisi sam, ali pa v družbi tovarišev Antona Tomažiča, 24 letnega delavca iz Brebovnička, in pa 22 letnega viničarja Janeza Grašiča.

Mlad po letih — star po grehlih

Z Damišem je prišel za zamrežena okna tat, kakor jih je v naših krajih malo. Kljub mladosti je bil že devetkrat predkaznovan. Svoje tatinske življenje je začel že v otroški dobi, ko je prišel s 14 leti prvič pred sodnika ter bil obsojen. Potem so se vrstile obsojbe ena za drugo, trikrat radi tatvin, štirikrat radi vroma. Postal je zlobinec, ki mu je tatvina poklic. Njegova specialiteta je, da je vlamjal v hiše pri belem dnevu, ko je ljudje odstranijo na delo. Bodisi da je pazil, kam so shranili ključ, ali pa je vdrl v notranjost skozi streho. Zlasti poslednjega načina se je oprjel ter je zadnje vlome izvršil skoraj vse skozi streho. Ko je prišel iz zapora, je začel beračiti in krasti. Najživahnejše tatinsko delo pa je razvijal od pomladi preteklega leta do začetka junija. Izvršil je 13 večjih vlomov in tatvin v Koračkem vrhu, Rožičkem vrhu, Beniku, Ptujju, Hlaponih, na Kajzarju, v Radmirju, Čubru, Branislaveh in Hermacih. Vsi tj vlomii so se vrstili noč za nočjo. Zanimiv je bil plen, ki ga je jomal Damiš. Vzel je dobesedno vse, od obleke do šivanke in sukance, kar je mogel pobasati in odnesti. Mnogo družin je dobesedno oplenil do zadnjega oblačila. Skupne škode je napravil s temi vlemi okoli 14.000 Din. Blago je deloma razprodal, deloma so ga pa orožniki našli še pri njem.

V družbi čez mejo

Sredi junija si je našel Damiš primerne družabnika v osebi Antona Tomažiča. Najprej sta izvršila dva vroma v Kukavi in Moravcih ter napravila za 6000 Din plena. Ker so jima postala tla

v domačiji prevroča, sta se podala čez mejo v Avstrijo, kjer sta se preživljala z beračenjem, mimogrede pa sta izvršila štiri vrome, dva v Ratschu, tretji v Sulztalu in četrti v Miesdorfu. Zlasti poslednji se jima je izplačal, ker sta odnesla gotovine in raznih dragocenosti v vrednosti nad 10.000 Din. Potem pa so postali na oba tudi že v Avstriji pozorni. Umaknila sta se zopet čez mejo ter se razšla.

Roparski napad na lastno botro

Doma se je Damiš združil z Janezom Grašičem. Zasnovala sta drzen roparski napad na Grašičevo krstno botro Ano Golnar v Braslavcih. Vdrla sta pomoči skozi zamreženo kuhinjsko okno v hišo. Eden je planil na Golnarjevo, jo stisnil za usta in nos, potem pa jo je udaril z nekim topim predmetom po glavi, da se je onesvestila, drugi pa je v vromil v omaro, nakar sta zbežala in si potem plen razdelila.

Tropresna deteljica pred sodniki

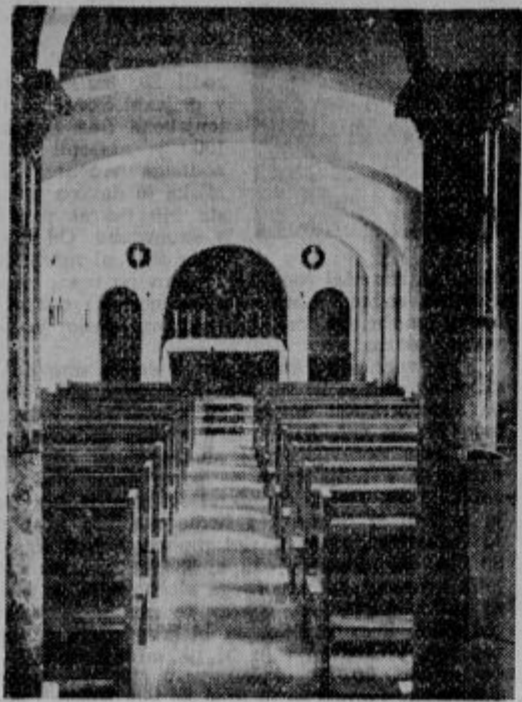
Danes so se zlikovci zagovarjali pred velikim senatom okrožnega sodišča. Razprava je bila zanimiva. Ze obtožnica sama je posebnost, ker je obrzožitev čisto kraška, dočim obsega tenor obtožnice, v katerem se naštevajo vsi tatinski čini trojice, kar štiri velike tipkane strani. Tatvine priznavajo, le Damiš se nekaterih brani, češ, da so ga orožniki s pretepanjem prisilili k priznanju. Pri ropu pa se Damiš in Grašič ne moreta sporazumeti. Drug drugega dolžita, da je on napadel in pobil Golnarjevo na tla. Obtežljivo za Damiša pa je, da je skušal prehitopati v preiskovalnem zaporu Grašiču listek, v katerem mu je dal navodila, kako naj se zagovarja, ker ga bo drugače ustrelil, če bo povedal, da je on (Damiš) napadel Golnarjevo.

Huda sodba

Po precej razburiljivi razpravi je razglasil sodni dvor sodbo, ki je Damiša hudo osupnila. Obsojil so ga na 11 let robije, po prestani kazni na pridržek in še na dosmrtno izgubo čestnih pravic. Pokora bo torej huda in dolga. Sodba proti soobtoženima tovarišema je bila milejša. Grašič je dobil dve leti in šest mesecev robije in tri leta izgube čestnih pravic, Tomažič pa eno leto in osem mesecev robije in tri leta izgube čestnih pravic.

Liublanske vesti:

Slomškov zavod in kapela oo. cistercijanov

Skoraj neopazeno so cistercijani iz Stične pred dobrimi tremi leti (oktobra 1931) osnovali za svoje gojence in klerike-bogoslovce vzgojni zavod na Poljanski cesti tik ob bogoslovni fakulteti. Izročili so ga v varstvo velikemu vzgojitelju mladine in apostolu molitve za zedinjenje ločenih vzhodnih bratov — Antonu Martinu Slomsku. S tem naslovom so pač hoteli označiti namen zavoda: vzgoja redovnega narasčaja in pa apostolov za sv. delo zedinjenja. Pokazali so, da hoče zavod v Slomškove sto-

pinje, da hoče biti, če ne v bližnji, pa gotovo v daljni bodočnosti zvest nosilec ideje katoliškega edinstva med Vzhodom in Zapadom.

Tiho in skrito žive tu med šolskim letom mladi kleriki pod skrbnim vodstvom patra priorja svojim študijem in koralni molitvi. Le zjutraj jih lahko opaziš, ko skozi mogočno zavodsko portico — ki jo čuvata sv. očaka Benedikt in Bernard — skrbno liče na bogoslovno fakulteto nabiraj si zakladov svetih znanosti. Živahni gojenci pa že pred njimi odhajajo na klasično gimnazijo.

Težko pa so v teh letih pogrešali primerne kapele, kjer bi mogli kar najlepše izvrševati poglavito nalogo svojega reda — koralno liturgijo. Saj je znano, da Benediktovi sinovi s posebno skrbnostjo negujejo vse, kar je v zvezi s sv. liturgijo; predvsem pa skrbje za lepoto hiše božje.

Zato so tudi v Slomškovem zavodu prejšnjo nedeljo obhajali sicer skromno, a v globoki notranji radosti in v liturgični vznesenosti izredno slovesnost: Prezvizični g. škof dr. Gr. Rožman jim je posvetil novo, lično kapelo v čast sv. Duhu. Kapela je svetla, obokana, sicer preprosta, a vendar umetniško zgrajen prostor; nahaja se v levem prtljaju. Za zavod, ki se mora sicer še vedno boriti z velikimi gmotnimi začetnimi težavami, a ima tako važno vzgojno — apostolsko nalogo, je stalna kapela važna in potrebna. Prav pristrčno, a hkrati resno gane obiskovalca. Globoko je dojel skrbni arhitekt klasično umerjenost in dostojanstvenost benediktinskega duha, pa s posrečeno zamisljivo mojstrsko izžil v ubrano skladnost: domačnost in svečanost.

Tu bodo odselej opravljali mladi redovniki vsako jutro več sv. maš. Pogosto bodo peli skupno sv. mašo (ob nedeljah ob devetih) in pa večerice (popolude ob 4) v prijetnih melodijah svojega cistercijanskega koralja, ki napravi v tako harmonično zgrajeni kapeli na obiskovalca globok vtis duhovnega doživljanja.

○ Karitativna zveza v Ljubljani vabi vse prijatelje krščanske dobrodelnosti, da se v obilnem številu udeležijo predavanja o temi: Sv. Ludovika Marijak in njene duhovne hčere, ki ga bo imel g. superior Lovro Sedej, C. M., nocoj ob 20 v beli dvorani hotela »Union«.

○ Nadaljnje žrtve poledice. Poleg onih, o katerih smo poročali v nedeljo, je ljubljanska bolnišnica sprejela še tri žrtve sobotne in nedeljske poledice. 40-letni krošnjar Ivan Rutej, stanujoč na Starem trgu 13, je padel in si poškodoval desno roko v zapetju. — Na cesti je padel in si poškodoval desno nogo 11-letni Ignac Pelan, sin trgoveškega poslovođe. — S koleca je padel in si poškodoval levo nogo 15-letni trgovski vajenec Branko Tomšič z Zabajka 6.

○ Kino Kodeljevo predvaja drevi in jutri ob 8: Zeno brez imena (Srške Srakall), in 6 kratkih filmov po žužani cenii.

○ Mladenci, rojeni leta 1917 se morajo najkasneje do konca tega meseca zglasiti v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I. — soba št. 4, da jih vpiše v vojaško evidenco.

○ Vojaški obvezniki, ki bi bili od priliki letošnjega nabora radi pregledani, da se ugotovi njihova sposobnost ali nesposobnost za nadaljnjo vojaško službo, naj se najkasneje do konca tega meseca zglase v vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I. — soba številka 4.

○ Naboru podvrženi mladeniči, to so vsi mladeniči, rojeni leta 1915, se morajo najkasneje do konca tega meseca zglasiti v vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I. — soba 4, sicer se bo smatralo, da se odtegnje voj. dolžnosti in bodo kot taki kaznovani po voj. kaz. zakonu.

○ Zglasitve bivallšča. Vsi moški prebivalci Ljubljane od 18. do 50. leta starosti, neglede na to, so li sposobni za vojaško službo ali ne, morajo biti prijavljeni v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I. — soba 3, ter morajo vedno imeti tudi potrdilo zglasitve, sicer se smatra, da svojega stanovanja vojaško nimajo prijavljenega in bodo kot taki kaznovani po obstoječih voj. predpisih.

○ Nova vlomilska tolpa prijeta. V soboto je imel mizarski pomočnik Jože F. iz Rožne doline delo na glavnem kolodvoru. Med delom se je slekel in obesil sukno in sukniče na vagon. Komaj pa se je obrnil, je naen-

krat izginilo oboje. Jože je oškodovan za 450 dinarjev. Jože je takoj prijavil tatvino stražniku in ta se je požuril z zasledovanjem tatu. Tatvine je osumil brezposelnega delavca Jakoba J., ki se vedno klata po kolodvoru in stika, kje bi kaj ukradel. Poizvedel je, da je bil Jakob res obtečen v tako sukno in sukniče, kakor je bil ukraden Jožetu. Jakoba pa ni mogel v soboto aretirati, ker je ta že izginil, pač pa je aretiral tri njegove tovariše. Ti so povedali, da je Jakob res ukradel sukno in sukniče, pa tudi, da je pred dnevi vlomil v Rožjevo skladišče na Tyrševi cesti ter tam ukradel 150 vreč od moke. Ta vlom je izvršil v družbi še enega svojega tovariša. Ukradeno blago sta oba prodala, ko sta pa za denar dobila, sta se sprla in strela. Policija je v nedeljo, oziroma večeraj polovila poleg Jakoba še več njegovih tovarišev, ki so priznali, da so na tovrstnem kolodvoru izvršili že več tatvin. Policija bo vse vlomilce in tatove izročila sodišču.

Ljubljanski sitneži

V nedeljo smo dobili v Ljubljani nekaj novega snega in nekaj dežja; obojega skupaj pa je bilo ravno dovolj, da se je napravila na ulicah in trgih sijajna plundra, da si je tudi odsek za olupševanje mesta ne more želeti lepše in boljše. Tudi najboljša špehovka in najboljši aspik ali žoleca se ne majo in ne trese tako rahlo in valovito kakor tista mešanica blata, konjskih odpadkov, snega in dežja.

Vsa ta divna lepota ljubljanskih ulic v dobi plundre pa Ljubljančanom ni všeč. Ljubljančan mora godrnjati in sitnariti, če je to prav ali pa ne. Tako so tudi v nedeljo sitnarili vse božji dan, češ, da ne morejo »vne«, ker mestna občina in hišni oskrbniki nočejo očistiti ulic! Čemu naj jih pa čistijo za to koga, če pa neprestano sneži in dežuje? Zakaj pa ljudje, posebno tisti, ki imajo raztrgane podplate, silijo ob nedeljah »vne«? Doma naj se grejejo, pa bo! Ali pa naj si dajo popraviti raztrgane podplate, ali pa naj si omislijo nove čevlje in nove galoše! Če so sam gospod župan lahko šli »vne« peš, zakaj bi pa še drugi ne šli brez sitnarjenja? Ali so imeli gospod župan kakšne nove čevlje ali ne, se ni videlo; videlo se je pa, da galoše niso imeli, pa so vseeno šli »vne« in so dajali vsem Ljubljančanom dober zgled, naj se tisto malo snega in dežja vendar ne boje!

razna sila kot predvsem odrska izdelanost, uglajena z vseh v danosti se možnih strani — razumljivo da, v teku toliko letnega delovanja na dunajski državni operi, kjer je zgoščena in tradicionalno zasidrana najvišja operna odrska kultura. Zato je gostovanje Piccaverja na našem odru pozitivno dejstvo, čeprav ne toliko v prvem nastopu, ko je pevec precej oviralo trenutno nedorazpoloženje, kot v drugem, kjer je ob naših tudi zelo kvalitetnih pevcih (omenjam go. Jungjenčevu in ravnatelj Betetta) zrasel in podal svoje najboljše.

Zadnjičkrat pa je nastopila kot gostinja v našem gledališču članica belgajske opere gde. Oldekopova in to v Verdjevem Trubadurju. — Pevki se na splošno pozna še z njeno mladostjo povezana nedokončana umetniška dozorelost, dasiravno je sicer v posesti lepega glasovnega materialja jasne muzikalnosti in dosti glasovne izvežbanosti. Slednja vendar še ni nepoprečna. Moti še nekoliko nepravilna koncentracija v grlu ter preobčutno vibriranje glasu, ki zastira čistost melodičnega oblikovanja. Sicer pa ima pevka v splošnem prav kvalitetne predpogoj (tudi v igri), ki utegnejo biti osnova za pevkin bodoči podvig na znatno umetniško višino. V. U.

„Kraljestvo božje“

Za februar vsebuje zopet več globokih in lepih člankov. Dr. Fr. Grivec prikazuje v uvodnem članku: Gospod Bog in Kristus Gospod, da božje kraljestvo in priznanje božjega kraljevanja nad nami pomeni in označuje vso našo vernost in pobožnost. — P. M. nas v članku: Ti si Peter ob trinajsti obletnici kronanja Pija XI, opozarja na vlogo papežev, ki so skala vere in pastirji vesoljne cerkve, ki v svojih številnih okrožnicah vodi in razsvetljuje vso cerkev. — Lojze Turk, duh. pom. v Skopju, opisuje: »Božič na jugu«, božična potovanja malo-

Mariborske vesti:

Mariborska gasilska četa

»Poned. Slovenec« je že poročal o obnem zboru mariborske gasilske čete. Ker je Maribor tako tesno povezan s svojo gasilsko četo, je tudi z velikim zanimanjem pričakoval tega obnega zboru, še toliko bolj, ker so bile na dnevnem redu tudi volitve novega vodstva.

Gasilno društvo je bilo v Mariboru ustanovljeno 17. marca 1871. Leta 1908 je bil ustanovljen še reševalni oddelek. V letu 1879 je dobilo društvo parno brizgalno, leta 1913 prvi požarni avto, leta 1922 avtomobilsko brizgalno in leta 1924 novo avtomobilsko brizgalno. — Svojo 60-letnico je proslavilo društvo 29. avgusta 1931.

Vsi dosednji načelniki od začetka gasilskega društva so z velikim požrtvovanjem vedno delovali v smislu gasilskega načela: Bognu v čast — bližnjemu v pomoč! Do novega zakona o gasilcih pri društvu ni bilo

predsednika, bili so načelniki, in sicer po vrsti sledi: Rudolf Markl, Julij Raitler, Zettel, Edvard Janschitz, Karl Zeitberger, Dominik Foleschini, Josip Martini, Ferdinand Šoštarič, Gustav Scherbaum, Franc Auer, Alojzij Horschinger, Josip Racek, Alojzij Hey, Karl Robaus in Ivan Voller. Na obnem zboru novembra meseca 1933 je bil izvoljen po določilih novega zakona o gasilstvu za predsednika dr. Ivan Jančič. Na obnem zboru dne 27. t. m. pa vsem Mariborčanom dobro znani in splošno priljubljeni Bogdan Pogačnik, ravnatelj Jugoslov. združene banke, podružnica v Mariboru. Novi predsednik mariborske gasilske čete, jugoslovanski dobrovoljec, nudi vso garancijo, da bo četa pod njegovim vodstvom res napredovala, da bo tovarštvu, ki vlada med člani, ostalo ohranjeno in se bo še poglobilo. Saj je to tovarštvu v Mariboru splošno znano in v resnici ni bilo med člani čete nikakega nasprotstva. Zato ves Maribor pozdravlja novega predsednika in želi samo, da bi se mogla četa mirno razvijati, napredovati in delovati samo v smislu svojega višjega namena. Ves odbor, ki je sestavljen iz najboljših delavcev pri četi, nam daje za to dovoljno jamstvo.

□ + Marija pl. Raizner. V nedeljo popoldne je umrla po kratki bolezni in v visoki starosti 82 let gospa Marija pl. Raizner, roj. Koch, soproga podpredsednika kr. bankega stola v pokotju Ljudovita pl. Raiznerja. Pokojnica je bila v Mariboru spoštovana in čislana žena. Danes ob 11 bo truplo pred hišo žalosti v Miklošičevi ulici blagoslovljeno, nato pa prepeljano v Zagreb. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje!

□ Vročna bitka se obeta drevi v mestni posve-tovalnici. Na dnevnem redu se je sprejetje proračuna za leto 1935. Kljub pomirjevalnim poskusom mestnega načelnika je velika opozicija proti proračunu: zlasti povišanje uvoznine bo naletelo na nasprotje. Seja bo vsekakor zelo zanimiva.

□ Vodstvo slovenskega obrtnega društva. Na obnem zboru Slovenskega obrtnega društva, o katerem smo poročali že večeraj, je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Ivan Sofč, podpredsednik Miho Valhtar, odborniki: Hlch Eman, Gustinčič Justin, Fidler Jernej, Kvas Ivan, Sulič Franc, Zoter Rajko in Koter Stefan. Predsednik razodišča je Bureš Franjo, poglednika računov Forstnerič Anton in Kumerc Franjo, tajniške posle pa vodi Jernej Kosar.

□ Manjšina je premagala večino. Kakor smo poročali večeraj, se je vršil v dvorani Zdravne go-spodarske banke razburljiv izredni občni zbor železničarskega kreditnega društva, ki mu načeluje g. Tumpelj. Zborovanje se je topot v toliko srečno izteklo, da ni bilo treba policiji zopet stopiti v akcijo. Članstvo, ki je zahtevalo sklicanje izrednega obnega zboru, da bi zamenjalo dosedanja upravo, pa je imelo nesrečo. Bilo je precej nad slo glasov proti sedanji upravi in 68 glasov pa zanjo, pa kljub temu je zmagala manjšina. Nasprotniki niso dosegli predpisane dvotretjinske večine in so bili za tokrat poraženi, dasi jim je manjkalo le nekaj glasov do zmage. Slabo vreme in pa nedavne izključitve iz članstva so oslabile opozicijo, ki bo sedaj najbrž morala čakati do rednega obnega zboru, da uveljavi svoje zahteve.

□ Eua najstarejših meščank umrla. V Trubarjevi ulici 9 je umrla v visoki starosti 91 let gospa Terezija Feršner. — V bolnišnici je ugrabila smrt 64 letna zasebnica Elizabeta Kaloh. Naj počivata v miru!

□ V soboto bo premiera. Narodno gledališče vprizori v soboto Shawovo komedijo »Zdravnica na razpotju« v režiji in inscenaciji inž. arh. Bojana

Stupčec. Nastopijo Severjeva, Dragutinovičeva, Starčeva, Skrbinašek, Grom, Furijan, Gorinšek, P. Kovič, Nakrst, Stupica, Blaž in Verdonik.

□ Posestna izprememba. Spodnještajerska ljudska posojilnica je prodala svojo hišo na Aleksandrovi cesti 44 gostilničarju Ante Zoriču iz Maribora in posestniku Pašku Zoriču iz Šibenika.

□ Krvav pokol v Dogašah. Večeraj zjutraj je prišlo v Dogašah do krvavega pokolja, ki je zahteval štiri hudo ranjene žrtve. Spopadli so se trije precej vinjani mošje, povod pa je dal napad enega od teh na ženo kmečkega delavca Mihe Hliša. Napadalec je ženo, ki jo je mož poslal po vino, hudo udaril po glavi. Žena je klicala na pomoč, prišlo ji je mož, ki ga je pa napadalec zabol del z nožem v desno pleče. Hliš je izvil napadalec nož ter razjarjen navalil na druge. Janezu Rokavcu, 41 letnemu posestniku je razparal trebuh, Horvata Rafaela pa je vrezal na glavi in roki. Posledica usodnega spopada je bila, da so morali vse štiri poškodovance prepeljati v mariborsko bolnišnico.

□ Novo gostilno otvori na Rotovškem trgu v lastni hiši trgovec s kuhinjsko posodo v Gosposki ulici Albert Vicol.

Celje

Misijska razstava v Celju. Posebna novost za Celje bo etnološko-misijska razstava, ki bo v dvorani Ljudske posojilnice od 1. do 3. febr. t. l. Razstavljeni bodo predmeti iz Kitajske, Indije in Afrike. V okviru razstave bodo tudi misijska predavanja, in sicer dne 1. febr. popoldne za šolsko mladino, na Svečnico, dne 2. febr. ob 4 popoldne pa za širšo javnost. Razstava bo odprta vse tri dni od 8 zjutraj do 6 zvečer.

□ Ogenj v garaži. Večeraj zjutraj se je vnel sprednji del sejmarskega tovornega avtomobila, last g. Kedija Fr. v Gaberju Zgorel je sprednji del in znaša škoda okrog 7000 Din.

□ Tatovi na delu. V nedeljo okrog 17 se je vtihotal v stanovanje kleparskega pomočnika Franca Belca v Kovaški ulici 3 neki moški, ki je vzel z občanika dvojce moških hlač, telovnik, moški jumper, zimsko sukno, vse skupaj vredno 1100 Din. Stanovalec v hiši so opazili tatu, tekli za njim, tat je izrabil splošno zmedo, med begom pustil ukradene reči v hiši ter ušel. — Istega dne je bil aretiran 20-letni brezposelni delavec Koloman Gomboc, ker je v nekem hotelu ukradel Viktorju Paviču 1500 Din vredno sukno. Pavič je osumljen tudi tatvine pri Belcu. — V soboto zvečer med 7 in četrt na 8 je nekdo ukradel iz nezaklenjene trgovine Pušnik na Cankarjevi cesti 900 Din v bankovcih. Kovan denar je pustil v lokalu, pustil je nedotaknjene tudi ostale predmete. Policija je tatu na sledu. — Ko je šla v soboto zjutraj postrežnica Antonija Bezgovškova, Hrib sv. Jožefa 29, v cerkev, je nekdo vlomil v njeno stanovanje in ukradel iz kartonske škatle 400 Din gotovine, iz ročne torbice pa 200 Din vredno žensko uro. — Jarhu Josipu, zav. zastopniku na Kralja Petra cesti 24 je bil iz predsobe nezaklenjega stanovanja ukraden hubertus plašč, vreden 1000 Din.

Kulturni obzornik

Gostovanja v ljubljanski operi

Naše operno gledališče stoji v znamenju gostovanj. To početje je samo po sebi ugodno. Spojeno je le s predičo zahtevo, da vodstvo sprejema v gostovanja pevce z resnično umetniško vrednostjo ter na ta način postreže občinstvu z resnim umetniškim užikom, za kar nosi vsekakor polno odgovornost ravnateljstvo samo. Dasiravno je ta odgovornost včasih precej prizadeta, kot smo doživeli nedavno, je pa pritegnitev tenorista dunajske drž. opere Piccaverja k gostovanju v naši operi kritično vzdržna. Sicer se vsiljujejo pomisleki z ozirom na visoki honorar, ki ga je pevec zahteval, pa tudi z ozirom na pevčev glasovno vrednost, ki že vsekakor zahaja z zenita. Vendar je prvi moment rešen z dejstvom zaželenosti s strani občinstva, ki je kljub visoki vstopnini obkralj gledališča napolnilo do zadnjega prostora, drugi pa z dejstvom visoke pevčeve splošne odrske kulture, ki more kot vzgled ugodno učinkovati.

Ne bom ponavljal misli o krizi tenorjev. Pač pa je tudi tukaj nekje zasidran sloves, ki ga uživa Piccaver. S tem pa nočem izražati negativnega ocenjevanja. Piccaver spada ali je vsaj spadal vsekakor med pevce svetovnega slovesa, za kar ga usposablja njegova vrednost. Po eni strani je odpljiva njegova velika glasovna in sploh pevška kultura, ki služi lahko za vzgled, po drugi strani pa je tudi glasovni material mnogo vreden, dasiravno je že nekoliko obrabljen in nima več svežine in zvonke sočnosti, kot jo je svoj čas imel, ko je bila funkcija glasnik še neprizadeta. — V umetniškovi igri pa ni poudarjena toliko notranja iz-

številnih duhovnikov in obiske razkropljenim katoličanom v obširni skopljanski škofiji. — Jan Sediv se z ljubeznivo mudi »Pri bolgarskih katoličanih« in opisuje njih življenje in trpljenje, zlasti pri sofiskih usmiljenkah. — Ljudmila Grafenauer nadaljuje lepe misli in nas uvaja v globoko notranje življenje v duhu evharističnih križarjev (EK). — Široko zasnovan in lepo zbran je »Razgled po domovini, po krščanskem Vzhodu in po svetu«. — Šestero slik krasi 2. številko KB.

Med »Slovstvom« je važno opozorilo na najnovejšo francosko knjigo: Eucharistia (12°, X + 1022, 400 slik. Paris 1934, 60 frs), ki je izšla v zbirki »Ljudskih enciklopedij«. Knjiga bo tudi slov. duhovnikom izvrstnem pripomoček, zlasti sedaj, ko se pripravljamo na evh. kongres.

Pestra in zanimiva vsebina sama priporoča list, ki je obenem najcenejši nabožni list. Stane 12 Din. Pišite na upravo (Napoleonov trg 1. Ljubljana), da vam pošljejo tudi še prvo številko!

„Cerkveni Glasbenik“

To glasilo slovenskih cerkvenih glasbenikov je stopilo v novo — 58. leto, še vedno v skrbnih uredniških rokah msgr. Stanka Premrla. Pred kratkim je izšel prvi zvezek novega letnika in ga moramo z veseljem pozdraviti, ker diha iz njega po zadnji precejšnji utrujenosti zopet mnogo svežine in zdravega poleta, kar vliva upanje, da bo glasilo stopilo polagoma v tesen stik tudi s sodobnimi glasbenimi problemi. — Ze književna priloga vsebuje mnogo živih člankov. Po važnih navodilih ljubljanskega škofa Gregorija glede petja pri tihih mašah sledi pestra snov: »Mašni spevi«, (Malijeve mašne pesnitve, prikladne za uglasbitev); v kvadratni notni pisavi ponatisnjen gregorijanski koral »Tebe Boga hvalimo« (fuxta morem Romanum), ki ga je s slovenskim besedilom spojil dr. Kimovec; Fabianjeve Misli o liturgičnem ljudskem petju; Trobinovo zdravo »Razmišljanje o proiz-

vajanju»: »Nekaj cerkvenih glasbenih opazk« p. F. Ačka; dr. Dolinarjevo nadaljevanje »Zgodovine kat. cerkv. glasbe«; nadaljna »Poglavja iz fiziologije in fonetike« prof. A. Gröbminga; Horvatov prispevek »Z zgodovine cerkvene glasbe v Kamniku in okolici«; bister Drmotov pogled na dunajsko glasbeno življenje; Mercinov oris kanonika Petra Griesbacherja kot zvonoslovca; aktualen Koporčev članek »Poltonski sistem« A. Schönberga; in še razna koncertna poročila, dopisi, oglasniti za cerkveno in svetno glasbo ter razne vesti. — Zelo bogata vsebina misli in doznanj je v vseh navedenih člankih in zato močno instruktivna za vsakega našega ljubitelja glasbe.

Glasbena priloga pa prinaša Premrlovi »Dve antifoni pri obhodu na Svečnico« in »Pokropi me« istega skladatelja. V vseh skladbah je občutiti oddaljevanje od glasbene profanosti in naklon k globlji, na koralu sloneči cerkveni glasbi, kar je velikega pomena za naš čas. — Prav taka je Tomčeva skladba »Moja duša poveljuje Gospoda« v dosledni psalmični obliki, dočim se njegova »Blagoslovna« vrača bolj v svet čiste muzikalnosti. V. U.

DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 29. januarja: Zaprto. Sreda, 30. januarja: Sirovnokovo jagnje, Red Sreda. Četrtek, 31. januarja: Vihar in kotarca, Red B. Petek, 1. februarja: Postriček, Premiera, Izven.

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 29. januarja: Zaprto. Sreda, 30. januarja: Dorica pleča, Premiera, Red C. Četrtek, 31. januarja: Stirič groblani, Red Četrtek.

Strašna žaloigra na morju

Ameriški parnik Mohawk se je potopil - Mnogo mrtvih potnikov in mornarjev

Pretekli teden se je blizu ameriške obale potopil ameriški parnik »Mohawk«, v katerega se je malo poprej zaletel norveški parnik »Talisman«. Čudne in nenavadne so okoliščine, v katerih se je zgodila ta velika pomorska nesreča. Iz pripovedovanja rešenega moštva moremo posneti, da se je parniku zgodilo kar več nesreč zapored:

Malo poprej, preden se je v nesrečni parnik zadel norveški parnik »Talisman«, se je na parniku »Mohawk« zlomilo krmilo, tako da je ladja mogla v najhujšem snežnem metežu le počasi voziti. Čeprav je kapitan »Mohawke« dajal s sirenami svarilne signale, vendar se je zaletel vanj »Talisman«. Kdo izmed obeh kapitanov je sedaj kriv nesreče, bo ugotovilo ameriško pomorsko sodišče.

O poteku nesreče same je eden izmed rešenih častnikov »Mohawka« častnikarjem tole povedal:

Smrti rešeni pripovedujejo

»Bil sem ravno na sprednjem krovu, ko so mi z mostiča sporočili, da krmilo ne deluje več. Inženjer je ugotovil, da je zlomljen pogonski mehanizem za krmilo. Ker pa smo pluli sredi najhujšega snežnega meteža, vsled česar nisimo videli niti eno ped pred seboj, je kapitan odredil, da moramo voziti počasi ter v rednih presledkih s sireno oddajati svarilne signale. Na prvem delu ladje se je zbralo več popotnikov in moštva, ki so hoteli uživati lepi prizor, kako naša ladja pluje v beli nič — v goste snežinke, katere je po zraku metal vihar. Okrog pol 10 zvečer sem nenadno zagledal, da so se iz snežnega meteža prikazale nekake oblike, v katerih sem spoznal obrise ladje, katera je plula naravnost v nas.

Od groze je nam vsem zastal glas v grlu. Preden smo se zavedli, kaj se bo zgodilo, se je že zgodilo. Prvi del neznanega parnika je zadel

našo vrlo ladjo ter se je zaril globoko v steno našega »Mohawka«, in sicer ravno tam, kjer je ob ograji slonelo več mornarjev. Nekateri so bili najbrž takoj mrtvi, kajti njihova trupla so med strašnimi krikii drugih izginila v ledeno mrzli vodi. Suneč je našo ladjo tako pretresel, da je tudi nekaj popotnikov, ki so stali spredaj, popadalo v mrzle valove. Naš kapitan Wood je tudi v tej za vsakega pomorščaka najbolj grozni uri ohranil svoj mir. Z največjo jasnostjo je izdajal povelja ter velel ladji, naj splove proti obali, od katere k sreči nismo bili daleč. V naslednjih minutah so že hoteli mornarji v notranjost ladje mašiti veliko luknjo, skozi katero je drla voda. Toda reševalno moštvo je žal moralo poročati od minute do minute nove nesreče.

Sprednja stena »Mohawka« je bila od vrha do tal preklana in voda je drla v ladjo s tako silo, da smo skoraj že naprej lahko zračunali, kdaj se bo ladja pod nami potopila. Začel se je tek na smrt ranjene ladje proti obali. To je bil tek za življenje in smrt onih, ki so bili na ladji. Ali se bo še posrečilo s poškodovano ladjo priti blizu obale, preden se potopi? Toda usoda je prekrizala kapitanove načrte. Ladja je vedno počasneje vozila ter se kmalu

začela potapljati

Jasno in določno so se z mostiča še slišala kapitanova povelja: Pripravite reševalne čolne! V največjem redu je stopilo moštvo k čolnom in v nje spravilo popotnike. Čolne so drugega za drugim spuščali v morje. Te čolne so k sreči kmalu pobrale bližnje ladje. Jaz pa sem moral žal še prej okusiti ledenomrzlo vodo, preden sem bil rešen. V ledeni vodi sem izgubil že vsak telesni občutek ter sem se zavedel šele, ko so me moji rešitelji obujali k življenju. Poleg mene so v mrzlih valovih reševalne ladje pobrale še mnogo drugih utopljenec.

Moji rešitelji so mi sporočili, da je naš

vrli kapitan utonil

z ladjo vred in da je tako našel v ledenih valovih smrt, ki je usojena pomorščaku. Ko je bilo reševalno delo opravljeno, so nas tešene prepeljali v New York. Med potjo nam je umrl še en mornar z naše ladje za posledicami strašnega mraza. — To je poročilo rešenega mornariškega častnika.

Še vedno ni znano natančno

število smrtnih žrtev

Po zadnjih poročilih paroplovne družbe Ward-Line, ki je bil potopljeni parnik njena last, pogrešajo še vedno 15 popotnikov in 32 mož posadke, med njimi 7 častnikov.

Poleg ladij iščejo v ledenih vodah ponesrečence še z letali. Dve vodni letali poročata, da sta v bližini obale zapazili v vodi 5 mrličev in 4 prazne reševalne čolne. Malo pozneje je sporočila neka ladja, da je kakih 10 milj južno od kraja nesreče pobrala iz morja 9 mrličev. Med pogrešaniki je tudi kapitan potopljene ladje »Mohawk« Jožef Wood, katerega so malo prej, preden se je ladja potopila, še videli na poveljniškem mostičku.

Doslej so pobrali iz valov 31 mrličev, med katerimi jih je 23 po imenih znanih. Med mrtvimi je tudi angleški podkonzul v Orizabi v Mehiki John Telfer, kateri se je s svojih počitnic na Škotskem vračal nazaj v Ameriko. Pogrešajo še njegovo ženo, medtem ko so njegovo mater in oba otroka rešili.

Stric: »Ljubi Mihec, če boš kdaj v zadregi zaradi denarja, kar k meni priidi.«

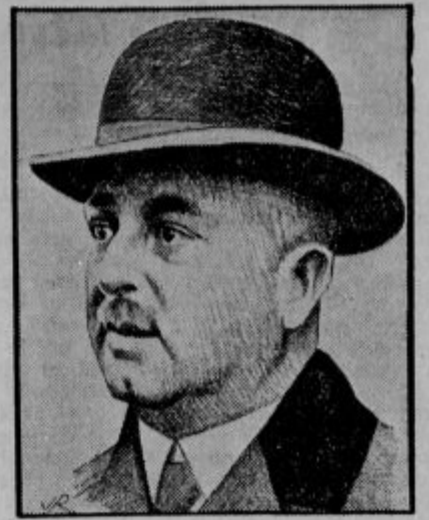
Mihec: »Striček, ali bi se ne mogel kar takoj k tebi preseliti?«

Hauptmann še vedno tajni

Obravnava proti Hauptmannu, ki se vrši v Flemingtonu v Ameriki, se je pretekli teden nadaljevala. V petek je bil vnovič zaslišan obtoženi Hauptmann, da se izjavi o tem, kar so priče proti njemu izpovedale. Hauptmann je z vso odločnostjo tajil, da bi bil kriv. Trdil je, da Lindberghovega otroka ni niti odvedel, niti umoril, niti ni Lindberghu pisal izsiljevalnih pism za odkupnino. V vsem svojem življenju še nikdar ni bil v tistem kraju, kjer stanuje Lindbergh. Njegovega otroka še nikdar ni videl.

Na vprašanje, kaj je delal 1. marca 1932, ko je bil ugrabljen Lindberghov otrok, je odgovoril Hauptmann, da je tistega jutra svojo ženo odvedel v neko restavracijo, sam pa je šel iskat dela. Prosil je za delo pri neki zgradbi, katero so ravno gradili, in v neki posredovalnici. Ob 9 zvečer je prišel po svojo ženo,

Mož, ki dela demante

Dunajski inženjer dr. Karabaček je iznašel način, kako se delajo umetni demanti. Doslej je ta način še tako drag, da se ne izplača. Upa pa, da ga bo izpopolnil in da bo velike in umetne demante lahko prav poceni delal. — No, potem jih pa nihče več pozelel ne bo.

Velike povodnji v Ameriki

Iz države Mississippi poročajo, da je veletoč Mississippi ob svojem ustju strašno narastel, vsled česar je vse ozemlje tam okrog pod vodo. Doslej je utonilo 25 ljudi. Celih 18 tisoč ljudi pa je moralo zapustiti svoje hiše, katere je voda deloma zalila, deloma pa odnesla. Mnogo mest, k stoji ob Missisippiju, je v nevarnosti, da jih zalije voda. Zato se prebivalstvo krčevito trudi, da bi z nasipi obvarovalo svoje naselbine pred strašno povodnjo. Ker istočasno v teh krajih vlada strašen mraz, begunci, ki beže pred divjajočimi valovi, silno trpe. Več sto beguncev je že obolelo, mnogo jih je tudi že umrlo. Poleg pljučnice jih pobirata influenza in hripa.

Kneginja Travancorska na obisku dekliške šole v Kalkutti. Učenke, ki so napravile špalir, spoštljivo pozdravljajo vladarico s tem, da si z rokami zakrijejo obraz, prste pa razkrijejo.

Zaklad na Kokosovem otoku

Dne 21. januarja je torej odplulo 12 pogumnih Angležev iskat bajni zaklad, ki je zakopan baje na Kokosovih otokih. V motorni jahti, ki obsega le 15 ton, bodo prebrodili 6000 milj morja, preden bodo tam. In ko bodo tam, bo treba šele iskati skriti zaklad, ki pomeni menda 125 milijonov dolarjev premoženja.

Prav za prav bodo ti novi iskanci le nadaljevali delo, katero je že lani započel Frank Worsley, ki je tudi znan raziskovalec Južnega tečaja. Worsley je imel na razpolago veliko ladjo in je preiskal vse, a brez uspeha. Sedaj je Worsley organiziral novo ekspedicijo, s katero upa doseči več uspeha. Costa Rica se je spoočotka branila, dati Worsleyu dovoljenje za iskanje. Končno pa so mu le dovolili, da sme iskati zaklad in ga tudi vzeti seboj v London. Dala je ekspediciji celo na razpolago oboroženo patroljo.

Poleg Worsleya se udeležujejo ekspedicije še pomorščaki, geologi, rudarski inženjerji, filmski operaterji itd.

Pomorski razbojniki so baje svoj zaklad zakopali na Kokosovem otoku pred 100 leti. Že

desetine ekspedicij ga je iskalo, a vse brez uspeha. Za zaklad pa so zvedeli iz dveh starih listin, katere so našli. Na teh listinah je popisana zgodba tega zaklada.

Kokosov otok meri kakih 14 angleških kvadratnih milj in je poraščen z gostim pragozdom. Zaklad je zakopan nekje med severozahodom in severozapadom na ozemlju 2 kvadratnih milj. Le na teh dveh točkah moreš na otok, nikjer drugod namreč ni mogoče priti na ta čudni otok zaradi visokih pečin, ki se dvigajo okrog in okrog potoka. Te pečine so visoke 200—300 čevljev ter nepristopne.

Morski razbojniki so tisto ogromno premoženje pobrali s španskih ladij, katere so napadli in jih oropali. Majhen del tistega zaklada so nekoč že našli, toda največje bogastvo je ostalo skrito.

Ladjica, s katero se je dvanajstotica Angležev odpeljala iskat zaklad, je motorna jahta »Verucity«. Je zelo razkošno opremljena. Z njo upajo priti na Kokosov otok v treh tednih. Mudili pa se bodo tam več ko leto dni.

Roman za stare in mlade

Pikica in Tonček

Gospod Slana se seveda ni vrnil v stanovanje. Smotk še nikoli v svojem življenju ni bil pozabil in tudi nocoj jih ni. Stopil je k hiši na nasprotni strani in se utaboril za drevesom. Prav za prav je bilo neumno, da se je pustil navleči od tega smrkolina, Petra Kobentarja. Kar sram ga je postalo. A z druge strani si je moral priznati, da ima že nekaj dni prečuden občutek v želodčni zličici.

Skratka, čakal je. Tenko je deževalo. Ulica je bila samotna. Gospod ravnatelj Slana se ni mogel spomniti, da bi bil že kdaj stal v dežju in prežal na nekaj skrivnostnega. Vzel je iz

žepa smotko. Pri tem se je domislil, da ga tleča smotka lahko izda, in obdržal jo je neprižgano med zobmi. Če bi ga zdaj opazil kakšen znanec! Velik škandal bi lahko nastal iz tega. »Ravnatelj Slana stoji zvečer pred svojo hišo in vohuni.« bi začeli šušljati vsevprek.

Pogledal je k oknom navzgor. V otroški sobi je gorela luč.

Torej!

A nenadoma... Luč je ugasnila!

Čemu se prav za prav razburja? Pikica je najbrž zaspala in gospodična je odšla v svojo sobo. Kljub temu mu je srce glasno utripalo. Srepa je strmel skozi mrak k hišnim durim.

In tedaj so se odprla! Gospod Slana se je ugriznil v ustnice. Kmalu bi bil požrl smotko. Skozi polodprte duri je smuknila ženska postava, ki je vlekla za seboj majhno deklico. Obe sta se premikali kakor prikazni. Hišne duri so se zaprle. Žena se je skrbno ozrla na

vs strani. Gospod Slana se je stisnil še bolj tesno k drevesu. Potem sta obe zdrveli proti mestu.

Morda sta pa žena in deklica tukji? Hitro jima je sledil po nasprotni strani ulice. Držal je roko pred sopihajočimi usti. Stopil je v mlakužo, zadeval se je v svetilnične kolce in komaj je opazil, da se mu je odvezala podvzva.

Žena in deklica nista slutili, da ju kdo zasleduje. Deklica se je spotikala, tako hitro ji je suha, velika postava vlekla za seboj. Nenadoma sta obstali. Nekaj korakov od kraja, kjer se mirna ulica izteka v velikomestni promet.

Gospod Slana se je po prstih splazil še nekaj metrov dalje. Le kaj se godi onkraj? Ni mogel opaziti ničesar. Bal se je, da bi se mu izmuznili. Z nastežaj odprtimi očmi, ne da bi trenil, je strmel tja, kakor da bi onidve lahko izginili s površja zemlje, če bi le za hip povosil veke.

Toda ne, obe postavi, žena in deklica, sta stopili iz sence tihih hiš in krenili proti obločnicam v drugo ulico. Žena si je privezala naglavno ruto. Šli sta zelo počasi in zdaj ni več žena vlekla deklice za seboj. Zamenjali sta svoji vlogi: deklica je vodila ženo, kakor da je ta iznenada zbolela.

Gospod Slana jim je kljub gosti reki ljudi, ki se je tod pretakala po ulici, udobno sledil Zavili sta mimo kolodvora po Friderikovi ulici k Cesarjevemu mostu. Na mostu sta obstali in se naslonili na ograjo.

Deževalo je še vedno.

Enajsto premišljevanje govori:

O LAZI

Pikica laže svojim staršem, to leži na dlani. Kakor je drugače prikupljiva deklica, to, da laže, je grdo. Če bi stala pred nami in bi jo vprašali: »Ali te ni sram? Zakaj lažeš svojim staršem?« Kaj bi nam odgovorila? Ta čas stoji na Cesarjevem mostu, tod je pač ne smemo moliti. A kaj bi dejala, če bi sedela pri nas?

»Gospodična Blaginja je kriva,« bi dejala. Ta izgovor je prazen.

Če človek noče lagati, ga nobena sila na svetu ne more prisiliti k temu. Morda se boji gospodične vzgojiteljice? Morda ji je Blaginja zagrozila s hudimi rečmi?

Potem Pikici ne bi bilo treba storiti drugega, kakor iti k oetu in mu reči: »Ravnatelj, gospodična me sili, naj vam lažem.« Gospodična Blaginja bi bila takoj odpuščena iz službe in njene grožnje bi bile zaman.

Pikica laže, in to je zelo nedostojno. Upajmo, da se bo poboljšala in laž enkrat za vselej opustila, ko jo bodo nadaljni dogodki izučili, kaj je prav in kaj ni. Dalje prihodjiti.

Nad Anglijo je divjal te dni tak vihar, kakršnega tam že nekaj let niso doživeli. Posebno na morskem obrežju je bilo budo. Tu je veter dvigal visoko v zrak morske valove ter jih z vso silo metal ob obrežje.

Gospodarstvo

Zahteve slovenske trgovine

Znižanje obrestne mere in nov zakon o denarnih zavodih

V petek, 25. t. m. se je vršila plenarna seja Zveze trgovskih združenj Dravske banovine v mali dvorani Trgovskega doma.

Zvezni predsednik g. Josip Kavčič je podal izčrpano poročilo o gospodarskem položaju in delu Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.

Plenarna seja je potrdila in uveljavila vse sklepe skopljanskega kongresa in na seji dne 15. 14. in 15. t. m. izdelala in predložila g. ministru predsedniku B. Jevtiču, ministru financ g. dr. Milanu Stojadinoviču, ministru za trgovino in industrijo g. dr. Milanu Vrbančiču, ministru za socialno politiko g. Dragu Marušiču in ministru za promet g. dr. Kozlju spomenico z vsemi zahtevami in težnjami trgovstva.

V pogledu na razdolžitev je protestiralo Centralno predstavništvo proti vsem zahtevam splošnega odpisa dolgov.

Plenarna seja Zveze se je priključila temu sklepu Centralnega predstavništva.

V davčnih zadevah je poročal g. predsednik Kavčič in ugotovil težnje trgovstva: da se 7 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih odpravi; da se dvigne davčna morala, pa tudi v interesu samega drž. fiskusa, se mora znižati stopnja osnovnega in dopolnilnega davka na pridobitno na znošno mero; da se samoupravne doklade, ki so radi visoke davčne osnove na pridobitno ogromne, znižajo na znošno mero; da se prodajalne delniških industrijskih podjetij in velikih trgovskih hiš v davčnem pogledu obravnava kot samostojne enice in obdavčujejo kot vse druge trgovine.

Predsednik je poročal nadalje o izpremembah volitve zastopnikov trgovcev in industrijcev v davčne odbore, da se število članov reklamacijskega odbora poveča, o takсах, o prevelikem vplivu tujcev in volitvah v Zbornice.

Poročilo g. predsednika je plenarna seja z navdušenjem sprejela in soglasno odobrila sklepe Centralnega predstavništva.

Na popoldan. seji je seja odobrila računski zaključek in bilanco za leto 1934 in sprejela proračun za leto 1935.

Vršila se je nato obširna diskusija o davkih, v kateri so zastopniki v konkretnih primerih dokazovali razne težkoče davčne obremenitve. Sklenilo se je, da se posreduje pri ministru financ, da se davčna obremenitev, v kolikor sloni na nezakonitih predpisih, revdira in postavi na zakonito podlago.

Razpravljalo se je nato o predlogih, ki so

jih vložila združenja, in napravili tozadevni sklepi.

Plenarna seja Zveze je končno sprejela sledeče sklepe: da se v pogledu na nameravano splošno razdolžitev priključi spomenici Centralnega predstavništva; da razlika med aktivno in pasivno obrestno mero ne presega več ko 3%.

Plenarna seja Zveze je dokazala solidarnost vsega jugoslovskega trgovstva, združenega v Centralni organizaciji, pa je tudi ugotovila, da je nova vlada pokazala tudi v praksi, da ostane dosledna svoji deklaraciji z gospodarskimi organizacijami, ki so izraz želji in pravičnih zahtev celotnega našega svobodnega gospodarstva, ter je prepričana, da se bodo krivice, neenakosti in nezakonitosti, ki so se doslej dogajale, izravnale in odpravile.

Na plenarni seji Zveze so tudi razpravljali o vprašanju denarnih zavodov.

Za rešitev krize denarnih zavodov so potrebni primerni finančni ukrepi in zaupanje vlagateljev v denarne zavode, in se bo dviganje ustavilo, predvsem, če bodo vsak čas dobili zahtevane zneske na razpolago. Vendar so pri tem nadvse važni psihološki vzroki in psihološko razpoloženje vlagateljev, ki nimajo zaupanja v denarne zavode. Za sanacijo naših denarnih zavodov zato ni potreben le denar, nego tudi korenita izprememba psihološkega razpoloženja širokih krogov vlagateljev. Treba je zopet upostaviti vero in zaupanje v naše denarne zavode in odlično in tehtno bi mogel v tem praven vplivati moderen, sodoben in strog zakon o denarnih zavodih, ki se nam zdi za rešitev krize naših denarnih ustanov prav tako važen, kot so potrebna denarna sredstva.

Primeren zakon bi gotovo izdatno izpremenil psihološko nerazpoloženje vlagateljev in bi bilo gotovo potrebno manj finančnih sredstev, če bi se krepko rešila poleg materialne prav tako psihološka stran tega problema.

Zato je bil soglasno napravljen sklep, ponovno opozoriti vlado, da čimprej izda zakon za denarne zavode.

Predvsem je važno, da bodo s takim zakonom postavljeni denarni zavodi pod pravo nadzorstvo, ki bo jamčilo za zdravo gospodarstvo in dalo vlagateljem občutek varnosti in zaupanja. V to svrhu je tudi potrebno, da moralno in materialno za zaupani denar odgovarjajo vodstva posameznih zavodov, in nujno je tudi, da se omogoči, da bi še nadalje sedeli v upravah dolžniki tistih zavodov.

„Jutro“ in obrestna mera

„Jutro“ zelo rado filozofira o obrestni meri. Naši nazori o tem vprašanju niso seveda niso všeč, vendar si jih tako dobro zapomni — čeprav jih ne razume —, da se spomni nanje tudi po letih. Tako se je tudi v zadnji nedeljski številki spomnilo na naše trditve iz leta 1933, da namreč pri nas »Narodna banka sploh ne more vplivati na obrestno mero...« »Jutro« na svoji osmi strani smatra seveda to stališče za pogrešno.

Ima »Jutro« smolo. Na 2. strani iste izdaje piše namreč doslovno: »Z e d a v n o je bila želja gospodarskih krogov in to stališče je sprejel tudi posvetovalni odbor za davčna vprašanja pri trgovinskem ministru, da se ta povezanost dovoljenega maksima obrestne mere z eskontno mero Narodne banke u k i n e, ker so za višino obrestne mere pri denarnih zavodih dostikrat odločujoči drugi momenti. Razun tega se obrestna mera Narodne banke pogosto spreminja po aktualnih potrebah, medtem ko je za splošno obrestno mero potrebna stalnejša meja.« Ta izjava, dana v l. 1935, se čudovito vjemta z našim stališčem iz l. 1933. Soglašja z njo pa tudi sedanjí posvetovalni odbor pri trgovinskem ministru, da ne govorimo o želji gospodarskih krogov.

Debata z našim stališčem bo torej precej nerodna, za »Jutro« namreč. Ali bi ne bilo pametnejše, da začne sedaj »Jutro« na osmi strani debatirati z »Jutrom« na drugi strani? Ali pa morda kar naravnost z g. trgovinskim ministrom in njegovim posvetovalnim odborom, kjer sede tudi prijatelji »Jutra«, seveda pa tudi z željo gospodarskih krogov, ki jih po večini smatra za svoje? Morda se mu posreči, da jih spreobrne.

Oh, predpust, ti čas presneti!

Stanje naših kliringov

Najnovjši podatki o stanju naših kliringov z dne 23. januarja letos kažejo zopet znatno naraščanje salda v kliringu z Nemčijo, kar je pripisovati oživiljenju našega izvoza v Nemčijo. V kliringih z Italijo in Švico ni velikih izprememb, edino čakalna doba se je pri obeh podaljšala za nekaj dni.

V naslednjem podajamo številke naših saldo v milijonih Din:

Table with 4 columns: Date (2. Jan., 9. Jan., 17. Jan., 23. Jan.) and 3 rows of data for Nemčija, Italija, Švica.

V nemškem kliringu je bilo zadnje izvršeno izplačila aviza št. 2.908 z dne 9. oktobra, dne 17. januarja št. 2.815 z dne 4. oktobra, v kliringu z Italijo št. 61.935 z dne 15. januarja (po stanju dne 17. januarja št. 61.478 z dne 11. januarja) in v prometu s Švico št. 8190 z dne 14. januarja (dne 17. januarja št. 8.121 z dne 11. januarja 1935).

Po najnovjšem poročilu Narodne banke so znašale naše terjatve v kliringu do Nemčije dne 26. januarja 237 milij. Din. Do tega dne so bila izvršena plačila aviza št. 2965 od 13. oktobra 1934.

Poslovanje Pošne hranilnice

Število računov je lani, kot smo že poročali, naraslo od 23.394 na 24.471, torej za 1.077 (1933 1.507) računov. Iz tega sledi, da je bilo lani gibanje slabše kot prejšnje leto. Število zaprtih čekovnih računov je znašalo leta 1934 1.077, dočim jih je bilo saldiranih leta 1933 samo 729. Saldiranih je bilo lani (v oklepajih podatki za leto 1933): pri centrali 234 (202), pri podružnici v Zagrebu 232 (214), v Ljubljani 207 (180), v Sarajevu 89 (92) in v Skoplju 31 (41) računov.

Table with 4 columns: Year (1931, 1932, 1933, 1934) and 4 rows of data for Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Skopje.

Ta statistika nam kaže, relativno najhitrejši razvoj v Belgradu odn. v nekdanji Srbiji, kjer je bil poštno-čekovni promet uveden šele po vojni leta 1923. Zaradi sorazmerno hitrejšega naraščanja v Belgradu kot v Ljubljani je pričakovati, da bo Belgrad v teku letošnjega leta prehitel Ljubljano in bo zaostajal še za Zagrebom, čigar področje je znatno večje kot ljubljansko. Zaradi tega tudi odstotni delež Ljubljane na celotnem številu računov pada, znašal je ta delež leta 1929 29,0, naslednje leto 1930 28,3, leta 1931 28,0, 1932 27,2, 1933 26,6 in lani 26,2%.

Izseljenke vloge so znašale konec leta 1934 29 milijonov dinarjev in so se v primeri z letom 1933 zmanjšale za 2 milijona dinarjev, potem, ko so dosegle leta 1932 svoj maksimum s 34 milijoni dinarjev.

Lombardnih posojil je bilo lani izdanih 16,9 milijonov dinarjev. Skupno stanje lombardnih posojil je bilo konec leta 1934 64,94 milijonov dinarjev, kar pomeni znatno zmanjšanje v primeri s stanjem leta 1933, ko so znašala lombardna posojila konec leta 74,0 milijonov dinarjev.

Z različni dotacijami so narasli fondí Pošne hranilnice od 37,5 milijonov dinarjev konec leta 1933 na 86,9 milij. Din konec lanskega leta.

Število uslužbenstva je naraslo od 629 na 688, od tega pri centrali od 259 na 298, pri podružnici v Zagrebu od 142 na 152, v Ljubljani od 129 na 135, v Sarajevu od 64 na 67 in v Skoplju od 35 na 36.

Borza

28. januarja.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina in Curaha, popustila sta Trst in Praga, dočim so drugi tečaji narasli.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na naših borzah neizpremenjen ter je notiral 8.10 — 8.20. Grški boni v Zagrebu 20.50 bl., v Belgradu 30.25 bl. Angleški funt je narasel v Zagrebu na 222.45—224.05, v Belgradu pa na 222.70—224.30. Španska pezeta v Zagrebu 5.45 bl., v Belgradu 5.50 bl. Budimpešta v Belgradu 8.70—8.80.

Ljubljana, Amsterdam 2998.58—2993.17, Berlin 1756.08—1760.95, Bruselj 1024.20—1029.27, Curih 1421.01—1428.08, London 215.63—217.69, Newyork 4410.63—4446.94, Pariz 289.60—291.03, Trst 374.17—377.26, Praga 183.35—184.46.

Zürich, Belgrad 7.02, Pariz 20.38, London 15.235, Newyork 313.875, Bruselj 72.075, Milan 26.38, Madrid 42.225, Amsterdam 208.90, Berlin 123.95, Dunaj 73.33—57.40, Stockholm 78.55, Oslo 76.55, Kopenhagen 68.05, Praga 12.91, Varšava 58.325, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.705, Buenos-Aires 0.79.

Vrednostni papirji

Tendencja za državne papirje je je zopet učvrstila in so bili danes vsi tečajji višji kot pretekli petek. Promet je ponovno oživel ter je znašal za zagrebški borzi: vojna škoda 2000 kom., agrarji 200.000, begl. obv. 300.000, 7% Bler pos. 50.000 in 8% Bler. pos. 10.000 dol.

Ljubljana, 7% inv. pos. 75—77, agrarji 49—50, vojna škoda 390—392, begl. obv. 68—70, 8% Bler. pos. 76—78, 7% Bler. pos. 65—70, 7% pos. DHB 71—72.

Zagreb, Drž. papirji: 7% invest. pos. 75—76, agrarji 49—51 (49.50), vojna škoda 390—392 (390, 392), 2. 390—391, 3. 392—394 (391), 4. 392—394 (392), 5. 6. 392—394, 6% begl. obv. 67—68 (67), 2. 70 bl., 8% Bler. pos. 77.50—78 (77, 78), 7% Bler. pos. 68.50—69 (68.50, 69.50), 7% pos. DHB 70—75. Delnice: Narodna banka 5385 den. Priv. agr. banka 208—275. Osj. sladk. tov. 130 d. Trboveljska 120—127.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 77—78, vojna škoda 392.50—393.50 (396, 392), 2. 393—394 (395, 391), 3. 394—395 (396, 394), 4. 394—395 (394.50), 6% begl. obv. 68.50—69 (69.50, 67.50), 2. 67 zaklj., 7% Bler. pos. 67.75—68.25 (68, 66). Delnice: Narodna banka 5500 den. (5600). Priv. agr. banka 270—272 (274, 276).

Položaj Narodne banke

Po vrnitvi kreditov inozemstvu imamo zlata še za 1.413 milj.

Narodna banka je sedaj objavila svoj izkaz za 22. januar 1935, v katerem so razvidne velike izpremembe v njenem stanju z ozirom na uredbu o vrnitvi revolving kreditov banke inozemstvu.

Novo stanje izgleda v najvažnejših postavkah sledeče (v milij. Din).

Table with 3 columns: Category (Aktiva/Pasiva), Value, and Change. Rows include gold, foreign currency, and liabilities.

To postavke, ki izkazujejo v primeri s stanjem 15. januarja 1935 največje razlike. Predvsem je nova postavka »zlato in inozemstvu«. Doslej smo to zlato izkazovali pod eno postavko z zlatom v blagajnah banke pod naslovom: zlato v blagajnah in inozemstvu. Prej nismo vedeli, koliko zlata imamo v blagajnah v državi, koliko pa v inozemstvu in koliko je neobremenjenega zlata. Po novem pa se je podlaga zmanjšala za iznos revolving kreditov, katere smo plačali z našim zlatom in se je zato zlata zaloga zmanjšala ter znaša sedaj približno 1.100 milij. Din po nakupni vrednosti, kakor jo je določal zakon o denarju. Če upoštevamo še, da smo del teh kreditov plačali z devizami, ki so se zmanjšale za skoro 100 milij. Din, je razvidno, da smo za plačilo vseh teh kreditov porabili okoli 650 milij. Din. Medtem je najbrže prišlo zopet nekaj zlata v banko, tako da znaša zmanjšanje podlage samo 642 milij. Din. Ta vsota 650 milij. Din odgovarja tudi vsoti 314 milij. frankov, kolikor smo bili dolžni. Za vsoto približno 650 milij. Din so se pa tudi zmanjšale obveznosti z rokom, v katerih smo vodili protivrednost onih 314 milij. frankov. Postavka obveznosti z rokom pa izkazuje še večji pad, saj se je zmanjšala za 723,6 milij. Din, kar pomeni, da se je del obveznosti z rokom prenesel na obveznosti po vidu, kjer so posebno narasli razni računi ravno zaradi tega prenosa.

Tako ostanje v postavki obveznosti z rokom samo še blagajniški boni Narodne banke, ki so pa od 15. na 22. januar nekoliko padli.

V samem izkazu se ni navedeno, koliko znaša podlaga s primom. To je navedeno šele v rubriki, v kateri je izračunan odnos do obtoka in obveznosti po vidu. Skupno znaša (po izkazu za 22. januar) obtok bankovec obnem z obveznostmi po vidu 5430.65 milij. Din. Po zakonu o likvidaciji revolving kreditov mora znašati podlaga najmanj 25% te vsote. Znašala pa je prištevisi prim 1633.2 milij. ali 30.44% zgornje vsote. Glede samega zlatega kritja pa določa uredba o likvidaciji revolving kreditov, da mora znašati 25% obtoka bankovcev in obveznosti po vidu. V ta namen pa se mora upoštevati samo zlato v blagajnah Narodne banke. Vrednost tega zlata je znašala brez prima, kot smo že navedli, 1099,6 milij. Din, s primom pa 1413,0 milij. in je tako znašalo kritje 26,01%, dočim je moralo po se večkrat omejenim uredbi o likvidaciji revolving kreditov znašati najmanj 20%.

Zeleti bi bilo, da se izdajo izkazi Narodne banke še pregledneje in da se navaja takoj vrednost podlage po tečaju s priračunanim primom.

V ostalem so bile glavne postavke izkaza Narodne banke za 22. januar te-le (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom 15. januarja):

Aktiva: zlato v blagajnah in inozemstvu 1246,2 (-549,5), valute 0,12 (0,07), devize 40,25 (-92,33), skupno podlaga 1286,5 (-642,0), devize izven podlage 108,13 (+0,2), kovani denar 277,25 (+32,55), posojila: menična 1495,5 (-13,15), lombardna 259,3 (+25,2), prejšnji predujmi državi 1686,97 (+0,09), razna aktiva 291,3 (+ 0,7).

Pasiva: bankovci v obtoku 4217,6 (-47,04), državne terjatve 4,3 (+0,8), žiro računi 679,5 (+39,9), razni računi 528,3 (+123,4), skupno obveznosti po vidu 1213,07 (+164,06), obveznosti z rokom 196,7 (-723,64), razna pasiva 353,14 (+10,73).

Posledice olajšanja valutne pozicije se že opazajo: velikemu padcu eskontnih posojil stoji nasproti še znatnejše povečanje lombarda. Povečanje lombarda je v interesu banke, kajti na eni strani dobi višje obresti kot za eskont in drugič ni treba računati z nobenim rizikom, dočim so pri eskontu lahko tudi pri najrjodnejšem postopanju eventualno izgube. Za splošno politiko na denarnem in kapitalnem trgu pa ima povečani lombard še ta pomen, da predstavlja nekako pomočno akcijo za tečaje

Sport

Po tekmah na Pokljuki

Vlisi

Častni predsednik Jugoslovske zimske sportne zveze

minister dr. Drago Marušič

je drage volje »Slovenecem« dopisniku izjavil o vliših, ki jih je dobil ob priliki teku na Pokljuki sledeče: »Po poročilih o treningih in tudi po rezultatih lanske sezone smo od naših tekmovalcev veliko pričakovali. Naši fantje pa so nadkrili tudi najdržnejša pričakovanja. Reči moram, da nisem pričakoval, da se bodo borili s toliko požrtvovalnostjo, s tako jakim sportnim duhom in s takim elanom. Očividno je, da se Jugoslovani z velikimi koraki bližamo ne le evropskemu, ampak celo svetovnemu smučarskemu razredu. To naj bo tudi naš daljni program!«

Zastopnik vojske

g. podpolkovnik Popovič

je nad tekmami izredno navdušen in je izjavil: »Že več let z velikim zanimanjem opazujem razvoj zimskega sporta pri nas. Zdi se mi pa, da tako silnega napredka kakor letos ta sport še ni pokazal. Za kvalitativni uspeh so najboljši dokaz rezultati teku zadnjih dni. Zal je vreme preprečilo, da bi se naši fantje pomerili z odličnimi Čehi tudi v skokih, da bi na ta način lahko primerjali končne uspehe. Po lastnih opazovanjih, ki sem jih dobil zadnje dni, ko sem gledal treninge na skakalnici, sem prišel do prepričanja, da naši za Čehi ne zaostajajo mnogo, zlasti ne v stilu. To bo dokazal tudi 3. marec, ko se bodo tekane končale.«

Čsl. delegat Dlabola

je izjavil: »S svojim moštvom se čutim v vaši državi kakor doma na Češkem. Vaši funkcionarji in narod, ki z njim prihajamo pri tekmah v stik, nam izkazujejo vsako leto višek gostoljubnosti.

Uspehi, ki ga je doseglo vaše moštvo, je iznenadil. Po vseh, ki smo jih dobili od Stehlika, smo sklepali, da so vaši fantje izborni. Da pa bodo dosegli tako odlične rezultate, zlasti v alpski kombinaciji, tega nisem pričakovali. Pri tej priliki pa vam svetujem, da pri gojitvi alpskih smučarskih panog preveč ne zanemarjate teka. Kajti vsak emučar, ki se enkrat navduši za smuk in slalom, je za tek izgubljen. Klasične panoge pa bodo še vedno ostale jedro na mednarodnih tekmovanjih in zato jim je treba posveščati prvenstveno pozornost.

Iskreno čelim, da se bodo vaši tekmovalci na letošnjih FIS-ovih tekmah počutili tako domače, kakor se mi vedno čutim pri vas, in jim kličem: Na veselo svidenje!«

Službene objave ljubljanske podzveze JSŽS

Jugoslovska zveza ženskih sportov obvešča podzvezo o naslednjih sklopih II. rosnice seje sav. uprav. odbora: Cross-country tek za prvenstvo ljubljanske podzveze JSŽS, izvalen 18. III. 1934 se razvedljuje. Ljubljanska podzveza mora razpisati za lanske prvenstvo ponovno ta tek z istim propozicijami, kakor lani. S tem v zvezi se pozivata TKD Atena in Ulaga Ena (TKD Atena), da nemudoma, najkasneje pa v roku 8 dni po objavi poziva vrnete pozvole, izročene jima za ta tek, na naslov podzveze (kavarna Evropa). — Lahkotletski savezni sodnik g. Kermavner se naproša, da odda v roku 14 dni podzvezi izpisa poročilo za zvezo, kakal in kako je prišlo lani do pozrejšnjega izračunavanja rezultatov za ta tek. — TKD Atena se ponovno poziva, da predloži takoj podzvezi predloge za terminje drž. lahkotletskih prvenstev in predlog za sistem držav. prvenstva družin v tenki atletiki. — SK Ilirija se obvešča, da je njen predlog za prvenstvo družin v nasprotju s predpisi o cross-country prireditvah. Ilirija se poziva, da predloži za ta termin nov predlog. — V zvezi obnove postopanja proti SK Iliriji radi propagandnih teku Ilirija i Prol. dne 30. IX. v Poljskani in Slow. Konejlan, se pripadeti klub obvešča, da se mora v tej zadevi obrniti s posebno prošnjo na zvezo. Konejlanovo se osvodi predlog poljske lanskega zvezo za revanžno mednarodno tekmo Poljska i Jugoslavija v maju 1935 v Varšavi in o turneji naše drž. reprezentance po Poljski. — Z ozirom na obojstrano bivezega zveznega tajnika g. Furmana, katero je izročilo okrajno sodišče v Zagrebu na tožbo poednih igralnik, katere je vodil v London, se postopanje proti njemu s strani zveze ustavi. — Sklene se pripraviti sodelovanje Jugoslavije na berlinski olimpijadi leta 1936. — Vsi klubi

Trener L. Štehlík odhaja

Včeraj je s popoldanskim brzovlakom prispel z Lesc trener tekmovalcev Smučarskega kluba Ljubljana, Čeh Leoš Štehlík.

Kako priljubljen je bil med emučarji in med lantí, ki jih je tako sijajno izveščal, je dokazal sinočni poslovilni večer, ki mu ga je priredil Smučarski klub Ljubljana v kmetski sobi restavracije Slanič.

Leoš Štehlík, priljubljeni trener naših tekmovalcev.

Ne bomo naštevali številnih govorov, zdravje, priznanj in zahval, ki so mu bile sinočni izročene, poudariti hočemo le, da si je dolezel le malokateri trener pridobil toliko priljubljenosti in žel toliko uspehov, kakor Leoš.

V znak priznanja mu je Smučarski klub Ljubljana poklonil v spomin krasno plaketo z graviranim vpisom: »Svojemu učitelju Smučarski klub Ljubljana.«

Leošu, ki odpotuje danes z ostalo češkoslovaško ekipo v Garmisch-Partenkirchen in nato v Viseke Tatre, želimo mnogo uspehov; najbolj pa nas bo veselilo, če ga bomo čimprej zopet zagledali na naših poljanah.

se pozivajo, da odlavijo do 30. t. m. vse neaktivne igralke-hazonašice, kakor tudi učiteljice, da se končno sestavi točna centralna kartoteka. — S Francijo se vodi pogajanja za dvojni Francija i Jugoslavija, ki naj bi se vršil l. 1935, v Jugoslaviji. — Podvezna uprava poziva vse klube, da nemudoma izvršijo vse gorške sklope. — Tajnik I.

Stalom klub 31. Tehnični odst. Novob ob 18 seja tehničnega odseka. Prosim vse odbornike odseka, da se zaradi nedeljskega tekmovanja na Kofolci seli zanesljivo udeležijo. — Za tekmovalce: Drevi ob 19 sestanejo vseh tekmovalcev v klubovni lokali, zaradi podveznega prvenstva udeležba strogo obvezna. — Tehnični referent.

ZSK »Hermes« motokolecija. Seja sekretskega odbora se vrši danes ob 19 v pisarni učiteljice, da se končno sestavi LŽSP (službeno). Seja upravnega odbora danes ob 20 v kavarni Emomi. Seja je važna zaradi izvedbe podveznega prvenstva na Kofolci (2. in 3. febr.), zato prosimo polnoštevilno udeležbo.

SK Slona, Drevi ob 19 bo občan zbor kluba v slogo nu gostilne Menelger na Martičevi cesti. Pozivamo vse aktivne in podporne člane, da se običnega zbora sigurno udeležijo. — Odbor.

VREMENSKO POROČILO JZSZ. Pokljuka (28. Jan.): Sneži, na 35 cm podlage 20 cm novega sneha snega. Smuka prav dobra, Skakalnica uporabna. Planina Sr. Križ pod Javčevimi (27. Jan.): Sneži, na 20 cm podlage 75 cm novega sneha. Smuka dobra. Krcavec (27. Jan.): Sneži, na zmrznjeni podlagi 20 cm južnega sneha, smuka dobra. Pohorje: Ruška kofala: Na 35 cm podlagi zapadlo 30 cm sneha, prišle. Smuka idealna; Senjorjev dom: Na 35 cm podlage zapadlo 30 cm prišle. Smuka identna.

Naznanila

Liubljano

1. Prosvetni odtok Katoliške akcije za frančiškansko župnijo v Ljubljani ima drevi ob 20 svoje rodno predavanje. Predaval bo g. prof. Janko Mlakar o temi »Bela smrt«.

1. V. Klobučnik, trgovaški akademik bo v sredo, dne 29. januarja ob 20 predaval g. dr. Murko Vladimirovič o jugoslovanskih denarnih zavodih. Predavanje bo na državni trgovaški akademiji na Bleiweisovi cesti.

1. Zveza Maistrovih borcev, odtok Ljubljana, vabi na tovariški sestanek, ki bo v restavraciji pri Levu, Gosposvetska cesta, v ponedeljek, 4. februarja ob 20. Ob tej priliki se bodo razdelili tudi društveni znaki. Pridite polnoštevilno!

1. Kino »Kodljivo«. Drevi in jutri ob 20 »Zena brez imena« (Szoke Szakali, Mandy Christians, Otto Wallburg) in šest dopolnilnih filmov. Gene znižane.

1. Nočna služba imajo lekarne: mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gurtus, Moste.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 29. januarja: 11.00 Slovenska ura: O naši jugoslovanski glasbi (prof. E. Adamič). 12.00 Kaj je to? (Pestrira revija gramofonskih ugank): Ugani glasbo kompozicije, uganite pevca, uganite instrumente! 12.50 Poročila. 13.00 Kaj je to? (nadaljevanje pester revije gramofonskih ugank). 18.00 Otroški kotiček (Nada Oberbignerlova). 18.20 O steklu (Albina Traven). 18.40 Nemščina (dr. Kolarič). 19.10 Nemške narodne na ploščah: Ali naj res to mesto zapustim? Ah, kako je le moglo. Planinka. Ko zlato večerno solnce... Fantovsko veselje. 19.30 Čas, jedilni list, program za sredo, 19.30 Nac. ura: Ilija Gorešanin (Djuro Surmin) iz Zagreba. 20.00 I. klavirski stilni večer slovenskih skladateljev. Uvodno besedilo govori dr. Dolinar. Dr. Svara izvaja Klavirsko skladbo. 21.00 Čas. poročila. 21.30 Ga. Vilma Thierry-Kavčnikova poje hrvaške pesmi od Zajca in Ružič-Rosenberga, vmes Račjski orkester.

Sreda, 30. januarja: 12.15 Overture na ploščah. 12.50 Poročila. 13.00 Čas, Zdravice na ploščah. 18.00 Ploščah po željah. 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). 19.00 Sokolstvo in sport (Franjo Lubej). 19.30 Čas, jedilni list, program za četrtek. 19.50 Nac. ura: Sarajevo (Ivo Andrić) iz Beograda. 20.00 Julij Betetto poje s spremljivjem Račjskega orkestra. 21.00 Slov. vokalni kvintet poje Rijevo Savinovo pesmi. 22.00 Čas. poročila. 22.30 Podoknice na ploščah. 23.00 Slovenija v očeh fotoamaterja — esperanto.

Drugi programi:

Torek, 29. januarja: Beograd: 20.00 Kom. gl. 21.30 Nar. pesmi. 22.15 Lahka glasba. — Zagreb: 20.30 Violin. koncert. 21.30 Vok. koncert. — Dunaj: 16.10 Razni instrumenti. 17.30 Zbor. 19.35 Nelopir, opereta, Strauss. 22.25 Godba na pihala. 24.00 Dunajske specialitete. — Budimpešta: 19.30 Prenos iz opere. 22.30 Cigan. glasba. 23.30 Ploščah. — Milan-Trst: 17.10 Lahka glasba. 21.00 Džubok. Opera, Rocca. — Rim-Bari: 17.10 Lahka glasba. 20.45 Violin. koncert. 22.00 Pecceola, igra. — Prag: 19.10 Vol. godba. 20.10 Severnomoravske nar. pesmi. 20.30 Pravljica na igra »Sirota«. — Varšava: 20.00 Orkestr. in vokalni koncert. 21.00 Glasb. cocktail. 22.15 Ploščah — Vsa Nemščina: 20.15 Ob 75 letnici smrti E. M. Arndta. — Berlin: 18.30 Na drsaljsku. 21.00 Koncert. — Königsberg: 19.00 Bandonion 21.00 Orkestral. koncert. — Hamburg: 19.00 Ploščah 21.00 Iz operat. — Vratislava: 21.00 Pesmi iz osvobodilnih vojn. — Lipsko: 18.20 Narod. pesmi. 21.00 Naj-novejši slagerji. — Köln: 19.30 Ploščah. 21.00 Ples. glasba.

Pazite na svoje zdravje in na svoje obutevi!

Furisti, lovci, smučarji in vsi oni, ki imajo bodisi poklicno, bodisi v zabavo opravka v vlažnem terenu ali v snegu naj uporabljajo mazilo HEVEAX, za katero jamčimo, da napravi esako obutev nepremotljivo.

Dobiti jo je v vseh specialnih trgovinah ali pri glavnem založniku: Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Za jugoslovanski patent št. 5557 od 1. XII. 1927 na **Viečna in udarna priprava za železniška vozila** (Zug und Stossvorrichtung für Eisenbahnfahrzeuge) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 2.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega znatja se računata enokotlonska. 3 mm visoka petlita vrtica po Din 2-50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert.

Službe iščejo

Dekle
gre šivat na dom vsakovrstno perilo. Naslov v upravi »Slovenca« 950. a

1000 Din

dam tistemu, ki mi preskrbi službo sluga ali hišnika. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 949. (a)

Službodobe

Odda se služba
organista in cerkvenika. Samo pisemne prošnje z dokumenti do 10. februarja t. l. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 790. (b)

Zastopnika za Ptuj
in okolico iščemo. — Ponudbe poslati na Singer šivalni stroji, d. d., Celje.

Dražista

ki je po možnosti tudi laborant, prvovrstno moč — išče tovarna čokolada za čimprejšnji nastop. — Ponudbe pod »Dražista« na Aloma Comp., dr. z. o. z., Ljubljana, Aleksandrova cesta 2. (b)

Vajenci

Vajenec
za mizarstvo obrt se takoj sprejme. — Ponudbe na: Škrbinc & komp., Vižmarje, pošta št. Vid nad Ljubljano. (v)

Denar

Davčne prijave
pritožbe, prošnje, nasvete daje: Davčna poslovalnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, II. nadstropje. (d)

Kupim
vložno knjigo za 25—30 tisoč Din okrajne hranilnice Slov. Gradec. Plačam dobro. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Ugodnost 835«.

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Stanovanja

ODDAJO:
Štirisobno stanovanje
komfortno, v centru, oddam stalni, boljši stranki. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 853. (e)

Enosobno stanovanje
v sredini mesta, za dve osebi, takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 969. (e)

Enosobno stanovanje
suterensko, solčno in suho, oddam s 15. febr. ali 1. marcem. Bolgarska št. 17. (c)

Stanovanje
sobo, kuhinjo — oddam. Vprašati: Jarc, Ižanska cesta 141. (e)

Prazno sobo
v sredini mesta, s posebnim vhodom, takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 947. (s)

Pohištvo

Novo spalnico
iz trdega lesa, politirano, s psiho, prodam za Din 2200. Mizar Svetko Kladnik, Mokronog. (8)

Samo enkratna objava

in našem dnevniku SLOVENEK

prinese inserentom večkrat toliko in tako ugodnih ponudb, da lahko izbirajo po svoji volji. — Trgovskim in obrtniškim tvrdkam pa priporočajo veččaki v reklamni stroki, da ponove svoj oglas najmanj 3—5 krat. Kupujoči svet si s tem bolj zapomni ime tvrdke, do katere se obrne v slučaju potrebe.

Posestva

Parcela
tik postaje Križe, porabliva za tovarno, kakor za vsako obrt, ker se lahko vključi tudi pošta in drugo — napredaj. Več se poižve: Burgar Miha, Križe, gostilna, Gorenjsko. (p)

Sirite »Slovenca«

Kupimo

Večjo količino dog
od brinja, rabim za izdelavo sodov. Interesenti naj pišejo na naslov: J. Dušan, Kovačević, Prijedor. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, ruvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Glasba

Partija instrumentov
(pihal), dobro ohranjena, napredaj. Pojavnika daje: N. Hvaletič, Opatovina 33, Zagreb. (g)

R. Warbinck
najstarejša tvornica klavirjev Ljubljana Gregorčičeva ul. 5 I.

Prodaja inozemskih in lastnih izdelkov. Strokovnjaška popravila in uglaševanje. Načenej-si-ipo-ojevalnica. Obročna odplačevanja.

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno **SLOVENCA**

Prodamo

Vino in žganje
(droženjko in tropinovoc) na veliko in malo, z dostavo na dom, prodaja: Ravnateljstvo nadbiskupskih dobara, Zagreb, Vlaška ulica 75, telefon 41-58

Telefon 2059
PREMOG KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi **Pogačnik**
Bohoričeva ulica št. 5.

Stročji fižol
sveže vložne je zdrav, tečen, poceni in za zimski čas posebnost. Samo en poskus zadostuje in ne boste ga mogli pogrešati v Vaši kuhinji. Kg 3 Din. Sever & Komp. Ljubljana. (l)

Obrt

Priporočja se
za pleskarska, sobo-in črkoslikarska dela **J. HLEBS**
družba z o. z., Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 21. Telefon 30-70.
Delo točno, solidno in pod garancijo. Najnovejši vzorci. — Cene nizke.

+ — +

POTRTI NEIZMERNE ŽALOSTI JAVLJAMO VSEM SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM PREZALOSTNO VEST, DA JE NAŠA ISKRENO LJUBLJENA, PREDOBRA MAMICA, STARA MAMICA, TAŠCA, SVAKINJA IN TETA, GOSPA

APOLONIJA VERBAJS
VDOVA PO TRGOVCU

DANES OB 13. URI PO KRATKEM A MUČNEM TRPLJENJU, LEPO PREVIDENA, V STAROSTI 78 LET, MIRNO V GOSPODU ZASPALA POGREB NEPOZABNE POKOJNICE BO V SREDO, 30. JANUARJA OB 4. URI POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI POLJANSKA CESTA ŠT. 17 NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU SVETA MAŠA ZADUSNICA SE BO DAROVALA V ČETRTEK, DNE 31. JANUARJA OB 7. URI ZJUTRAJ V ŽUPNI CERKVI SV. PETRA BLAGO POKOJNICO PRIPOROČAMO V MOLITEV IN BLAG SPOMIN LJUBLJANA, DNE 28. JANUARJA 1935

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI

+ — +

Članom in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da je umrl nenadne smrti gospod

FILIP OKORN
rudniški kanclist

Pogreb bo dne 29. januarja ob 16. uri popoldne. Našega dragega in vestnega odbornika in blagajnika ohranimo v najlepšem spominu, za vse njegovo požrtvovalno delovanje pa mu bodi Bog plačnik!

Trbovlje, dne 28. januarja 1935.

Uprava Društvenega doma,
Stavbna zadruga Lastni dom v Trbovljah

Bogoljuba 2. štev.

je razposlana. Cenjenim novim naročnikom je na razpolago tudi še prva številka.

Sezite po tem najlepšem nabožnem mesečniku.

Celoletna naročnina Din 20.—.

Naročila naslavlajte na upravo Bogoljuba, Ljubljana.

ZAHVALA. Ob nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega soproga in atka, gospoda

VINKA MOŽINA

se najiskreneje zahvaljujem za vsa izkazana mi sočutja. Posebno zahvalo pa sem dolžna sreskemu san. svetniku g. dr. Juliju Polcu, č. g. dekanu Mateju Riharu, pevskemu društvu Liri, vsem zastopnikom raznih društev, vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so mi lajšali mojo srčno bol in ki so spremljali dragega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Maše zadušnice se bodo brale v sredo, dne 30. januarja t. l. v farni cerkvi na Šutni.

V Kamniku, dne 28. januarja 1935.

IVANKA MOŽINA

Björnsterne Björnson:

Deklica s Prisoj

Prvo poglavje.

Sredi norveških dolin se večkrat dviga kak na vse strani odprt hrib, katerega s svojimi žarki obseva solnce od ranega jutra, dokler zvečer ne zaide. In tisti, ki prebivajo ob vzhodu gore in imajo zato manj solnca, imenujejo tak kraj »Prisoje*«. — Ta, o kateri bom sedaj pripovedoval, je prebivala na takih prisojeh, od katerih je tudi kmetinja dobila svoje ime. Tam je sneg jeseni prav nazadnje obležal, tam je spomladaj najprvo skopnel.

Posestniki te kmetije so bili »haugijanci**« in ljudje so jih nazivali »bravce«, ker so bolj vneto ko drugi ljudje prebivali sveto pismo. Možu je bilo ime Guttorm in ženi Karen. Dobila sta dečka, ki je umrl. In tri leta sta se v cerkvi izogibala tiste strani, kjer je stal krstni kamen. Ko je ta čas minil, sta dobila deklico, ki sta ji dala ime po dečku. Njemu je bilo ime Severt, in ona je pri krstu dobila ime Senev, ker kaj bolj podobnega niso mogli najti. Mati pa jo je imenovala Seneva, ker ji je, dokler je bila deklica še majhna, rekala Seneva-moja, češ da to lažje izgovarja kakor pa Senev-moja. Najsi že bo tako ali drugače, ko je deklica odrasla, jo je po materinem zgledu vsakdo imenoval Senevo. In večina ljudi je verjela, da daleč na okrog, odkar ljudje pomnijo, še ni zraslo lepše deklice, kakor je Seneva Solbakken, deklica s Prisoj.

* Solbakke.
** Tako imenovani po Haugeju (1771—1824), kateri je ustanovil posebno versko strujo med protestanti.

Bila je še precej majhna, ko so jo starši začeli vsako nedeljo jemati s seboj v cerkev k pridigi. Kajpada spočetka ni drugega razumela, kakor da je duhovnik stal na prižnici in očeval tistega Benta, katerega ni nič prida in ki ga po luknjah vlačijo, ko ga je ravno videl sedeti pod prižnico. Vendar le je oče želel, da je hodila v cerkev — da bi se privadila, kakor je dejal. In mati je tudi želela — »ker človek ne ve, kako jo med tem doma varujejo«. — Kadar so v hlevu imeli kako jagnje, kozlička ali pujska, kateri ni hotel uspevati, ali kako kravo, kateri je kaj bilo, so tako žival vsikdar podarili Senevi; in mati je trdila, da se je poslej žival kar popravila. Oče tega ni prav verjel; pa »saj je vse eno, čigava je žival, le da uspeva«.

Na drugi strani doline, tik ob vzhodu visoke gore, je bila kmetija Grandiden — Jelovje, tako nazvana, ker je stala sredi velikega jelovega gozda, edinega daleč naokrog. Prastari oče sedanjega gospodarja je bil z vojsko v Hollsteinu, ko so čakali Rusov. S tega popotovanja je prinesel v svoji tornistri domov polno čudnih neznanih semen. Ta je posejal okoli in okoli kmetije. Sčasom pa so rastline druga za drugo usahnile; le nekaj jelovih storžev, ki so nekako zašli vmes, je poglano in se razrastlo v gozd, da je sedaj kmetija okoli in okoli bila v senci.

Hollsteinskemu vojščaku je po njegovem starem očetu bilo ime Thorbjörn, njegovemu najstarejšemu sinu pa po njegovem očetu Sämund. In tako je na tej kmetiji, odkar so pomnili, gospodarjem enkrat bilo ime Thorbjörn, drugič pa Sämund. Pripovedka pa je pripovedovala, da je na Jelovini srečen le vsaki drugi gospodar; in ta ni bil tisti, ki je imel ime Thorbjörn. Ko je sedanji gospodar Sämund dobil

prvega sina, je dolgo premišljal; ni si pa upal prelomiti rodovinske navade in je sina imenoval Thorbjörn. Potem si je dolgo belil glavo, ali ne bi mogel dečka tako vzgojiti, da bi mu bila prikrajšana spotika, katero je povzročilo ljudsko izročilo in govoričenje ljudi. Vendar se na svojo misel ni mogel preveč zanašati, pač pa je v dečku opazil trmo. »To mu bo treba izbiti,« je dejal materi. In ko je bil Thorbjörn tri leta star, je oče sem ter tja sedel in s palico v roki velel dečku, naj vsa polena znese nazaj na tnalno, naj pobere vso posodo, ki jo je razmetal, ali naj boža mačico, katero je bil ščipal. Mati se je vsakokrat odstranila, kadar je očeta pičila ta muha.

Sämund se je čudil, da je dečku bilo treba tim več poboljševanja, čim starejši je postajal, pa čeprav ga je vedno trše prijemal. Že zgodaj ga je posajal za abecednik in ga jemal s seboj na polje, da bi ga imel pred očmi. Mati je imela veliko gospodinjstvo in majhne otroke. Ni mogla drugega, kakor da je svojega sina pobožala in ga lepo opominjala, ko ga je zjutraj napravljala ter očetu prijazno prigovarjala, ko sta ob nedeljah in praznikih med seboj kramljala. Thorbjörn pa si je mislil, kadar je bil tepen zato, ker »ab' ni, ba', ampak ab', in kadar male Ingrida ni smel tako pretepsti, kakor je oče njega pretepel: »To je pa res čudno, da se mora meni tako slabo goditi, vsem mojim bratcem in sestricam pa tako dobro.«

Ker je največ hodil z očetom in si z njim ni upal mnogo govoriti, je postal redkih besedi, zato pa ne redkih misli. Nekoč pa, ko so sušili seno, mu je ušlo vprašanje:

»Zakaj pa je tam gori na Prisojeh vse seno že suho in pospravljeno, ko je tukaj še mokro?«

»Ker imajo več solnca ko mi.«

V gledališču. Skopuh svojemu sinu, ki se med odmorom sklanja čez balkon: »Ne obečaj se tako! Lahko bi padel v parter, pa bom moral plačati razliko med vstopnino.«

★

Družinska idila. Gost: »Kdo je ubil ogledalo?« Mala: »Mama. Ampak ona ni kriva. Kriv je papa, ker se je sklonil, ko mu je mama zagnala krožnik v glavo.«

★

»Pomisli, prijatelj, gostilničar mi je za god daroval stekleno žganja. Kakšno razžaljenje!«

»In kaj si ti stori!«

»Tem razžaljenjem?«

»Tebi nič, meni nič sem ga pogoltnil!«

★

Pobalin: »Ha, ha, ha... Vaš konj ima pa veliko predolg jezik!«

Kočijaž: »Ne, samo gobec ima premajhen, pri tebi je pa ravno narobe!«

★

»Jurče,« vprašuje učitelj, »zakaj moramo biti vselej prijazni s siromaki?«

»Ker dandanes ne moremo nikdar vedeti, kako naglo utegnejo obogateti.«